

L'Observatori

12è estudi

Octubre de 2019

Pobresa intermitent i fragilitat social

Cada cop més a prop de les persones

Creu Roja

Catalunya

Pobresa intermitent i fragilitat social

Edita:

L'Observatori de la Creu Roja a Catalunya
c. Joan d'Àustria, 120-126
08018 Barcelona

Data de publicació:

octubre de 2019

Equip de redacció:

Òscar Velasco, Anna Sabaté, Maria Domingo i Pilar Millán.

Edició:

Oscar Velasco.

Realització d'enquestes telefòniques:

Centre de Coordinació de la Creu Roja a Catalunya.

Assessorament científic:

Anna Espinal i Oliver Valero (Servei d'Estadística de la UAB)

Amb la col·laboració de:

Àrea de Producció d'Estadístiques Socials, Subdirecció General de Producció i Coordinació Estadística (L'Idescat)

Il·lustracions: Rocío Márquez

Fotografies d'interior: IGLUUU

Direcció i producció audiovisual:

Òscar Velasco, Pilar Millán, Alexandra Ferrero, Meritxell Lecha, Carles Sureda.

Realització: IGLUUU

Disseny, maquetació i impressió: Raúl

Camañas, Rocío Márquez, i Gràfiques APR.

Dipòsit legal: : B 6541-2015

© Creu Roja, 2019

No és permesa la reproducció total o parcial d'aquesta publicació, ni el seu tractament informàtic, ni la seva transmissió de cap forma o per qualsevol mitjà, ja sigui electrònic, mecànic, per fotocòpia, per registre o altres mètodes, ni el seu préstec, lloguer o qualsevol altra forma de cessió d'ús de l'exemplar, sense el permís previ i per escrit dels titulars del Copyright.

Agraïments:

A tots els usuaris i usuàries dels projectes per a persones en situació d'extrema vulnerabilitat de la Creu Roja que han accedit a participar en l'estudi.

A tot l'equip voluntari i tècnic del Call Center del Centre de Coordinació de la Creu Roja a Catalunya que ha realitzat les enquestes: Begoña Aricha (Responsable tècnica), Iker Xabier San Esteban, Josefina López, Diana Canellas, Mariona Royo i Leticia Garcia.

A l'equip de Sistemes d'Informació: David Olmo i Ricard Kroebel.

A la col·laboració dels membres de la Comissió de Projectes de Crisi de la Creu Roja a Catalunya.

A l'equip de referents provincials de Comunicació de la Creu Roja: Carles Sureda, Alexandra Ferrero i referents locals.

En memòria de l'Anna Espinal, per tot el seu entusiasme, il·lusió i passió vital i professional per fer que les dades parlin sempre de les persones.

SUMARI

LA MISSIÓ

Ser cada cop més a prop de les **persones vulnerables** en els àmbits nacional i internacional a través d'**accions** integrades, realitzades per **voluntariat** i amb una àmplia participació social.

LA VISIÓ

La Creu Roja, com a organització **humanitària** i voluntària arrelada a la societat, donarà **respostes** integrals a les persones vulnerables, amb una perspectiva de desenvolupament humà.

1. Presentació	7
2. Introducció	8
2.1. Explicació de l'anàlisi de l'estudi	9
3. Resultats de l'enquesta	10
3.1 Continua necessitant l'ajuda de la Creu Roja?	11
3.2 Anàlisi descriptiva de les persones enquestades	12
3.2.1 Perfil tipus	12
3.2.2 Tipologia del nucli familiar	13
3.2.2.1 Família monoparental, mares amb fills i filles a càrrec	14
3.3 Determinants socioeconòmics	14
3.3.1 Ingresos per unitat familiar i procedència	15
3.3.2 Despeses mensuals per unitat familiar	17
3.3.3 Diferències ingressos/despeses	18
3.3.4 Indicador de privació material i pobresa energètica	19
3.4 Dades sobre l'ocupació laboral	22
3.4.1 Situació laboral de la població activa	22
3.4.2 Indicadors sobre cotitzacions i anys cotitzats	23
3.4.3 Dades relatives a les persones que treballen actualment	24
3.5 Dades relatives a la percepció de la seva salut	26
4. La pobresa intermitent: Els que tornen a necessitar ajuda	28
4.1 Explicació del panel	29
4.2 Evolució de les necessitats	29
4.3 Dades personals i familiars	31
4.4 Situació econòmica	32
4.5 Dades d'ocupació	33
5. Dades relatives a la Renda Garantida de Ciutadania	36
5.1 Grau de coneixement de la RGC	37
5.2 Qui rep la RGC	37
5.3 Indicadors de les persones que coneixen la RGC	40
5.4 Indicadors referents a les persones que reben la RGC i necessiten ajuda de la Creu Roja	40
5.5 Persones a qui els han denegat la RGC	42
6. Conclusions	44
7. Accions de la Creu Roja	47
8. ANNEXOS	52
8.1 Annex 1. Qüestionari telefònic	53
8.2 Annex 2. Marc referencial	59
8.3 Annex 3. Bibliografia	62
8.4 Annex 4. Glossari	64

1

PRESENTACIÓ

1. Presentació

Benvolgudes i benvolguts,

Aquest és el 12è estudi de L'Observatori en què la Creu Roja posa el focus sobre la situació que viuen les més de persones que atén en els seus programes de Lluita contra la pobresa. Com ara vèiem fa un any, tot i la millora generalitzada de la situació socioeconòmica, encara no hem aconseguit, com a societat, que totes les persones puguin sortir de la situació de precarietat econòmica.

De fet, si en l'estudi anterior parlàvem de conceptes com ara la cronificació de la pobresa, o bé de la pobresa intermitent, malauradament hem continuar emprant els mateixos termes. Sobretot, encara continuem veient que les famílies i les famílies monoparentals –amb una mare al capdavant, principalment-, de nacionalitat espanyola, d'uns 43 anys són els perfils d'especial fragilitat que més pateixen aquestes dues situacions de vulnerabilitat econòmica i, per tant, social.

Aquestes persones en situació de pobresa no han aconseguit sortir de la situació de vulnerabilitat, a la qual es van veure abocades fa anys, ja que les dificultats per accedir al mercat laboral i aconseguir un treball digne afecten frontalment la seva situació.

Una dada que fa entreveure aquesta extremada fragilitat amb la qual hem de bregar des de la Creu Roja és que de cada 12 persones que han aconseguit remuntar la recuperació, n'hi ha 21 que tornen a recaure en la situació de pobresa de la qual ara fa un any havien sortit. Resulta elemental conèixer quines són les causes d'aquest risc tant elevat que pateixen les persones en situació de vulnerabilitat i com han de trampejar el seu dia a dia i el seu futur immediat.

També cal centrar-se amb especial atenció en les persones que es veuen abocades a la vulnerabilitat per factors personals com són el gènere i l'edat. Així, les dones pateixen 7 punts percentuals més de pobresa

cronificada que no pas els homes. De la mateixa manera, les persones majors de 50 anys continuen necessitant ajut bàsic al llarg de dos o més anys de manera molt destacada – fins el 62% de les persones enquestades que pertanyen a aquesta franja-. La pobresa encara es cronifica més amb les persones majors de 60 anys, que la pateixen d'un 75%.

Els resultats d'aquest estudi posen de manifest sobre com des de les entitats socials hem d'enfocar les accions encaminades a aportar ajuts concrets, com ara la distribució d'aliments, de targes de prepagament que permeten apoderar les famílies en risc de vulnerabilitat, el pagament de subministraments, però també oferint solucions a mitjà termini, com són l'accés als programes d'ocupació per tal de facilitar-ne la inserció sociolaboral de qualitat, autèntica clau de volta de l'èxit de la intervenció per combatre el risc de pobresa.

Tanmateix, l'estudi posa de manifest com les persones que hi tenen dret, no accedeixen de manera fàcil i ràpida a un dret social en construcció com és la Renda Garantida de Ciutadania, encara en ple desplegament. Aquesta situació ja es va identificar en l'estudi anterior, i ha de fer que la Creu Roja participi encara més activament en aquest procés d'informació i d'acompanyament als usuaris que hi haurien d'accedir.

En definitiva, l'estudi actual ens ha de permetre reflexionar sobre quina és l'evolució de l'exclusió després d'una dècada de crisi econòmica i com haurem de combatre tots plegats un fenomen social que ha esdevingut estructural per a una àmplia base de la nostra societat.

Josep Quitet i Torner
President de la Creu Roja a Catalunya

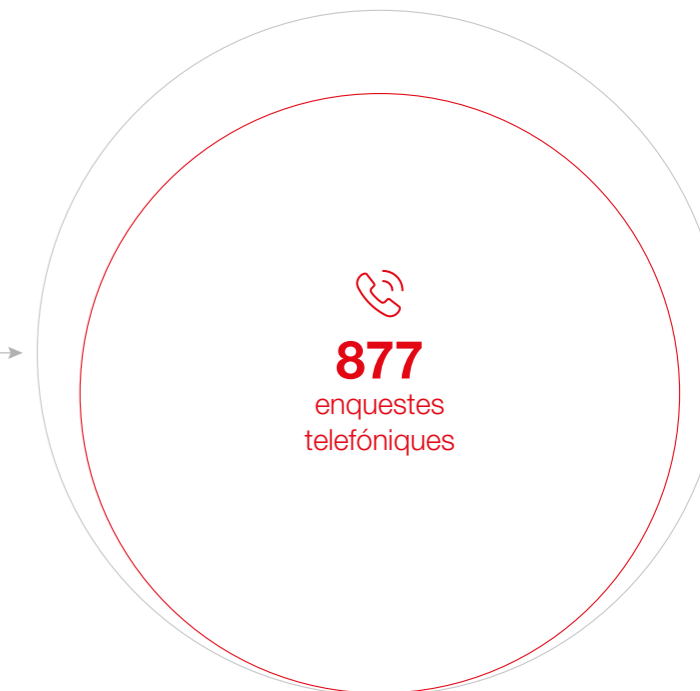
2

INTRODUCCIÓ

Univers mostral
1.111 usuaris/àries

Marge d'error del 3,5%

2.1 Explicació de l'anàlisi de l'estudi

En aquest estudi s'ha considerat com a mostra les 1.111 persones que van participar a l'estudi anterior, "Pobresa intermitent: entre la recuperació i la cronificació" (juny de 2018). D'aquestes se'n van poder localitzar 742 (el 67%), de les quals 573 persones (el 77%) van accedir a participar en el nou estudi. Per completar la mostra s'han inclòs 304 persones més, seleccionades de manera aleatòria, de manera que es mantinguessin les quotes per sexe i província.

El total de persones enquestades ha estat de 877. Amb aquesta grandària mostral el marge d'error és del 3,5%.

Un dels aspectes rellevants d'aquest estudi ha estat veure quins indicadors poden contribuir a la recuperació de les persones i quins les aboquen a una situació de pobresa que es pot cronificar en el temps. Això ens pot donar pistes de cap a on intensificar la nostra ajuda i els nostres recursos. El fenomen de la pobresa intermitent fa referència a les persones que tot i recuperar-se, principalment per trobar una feina, continuen en una situació de màxima fragilitat que fa que no es recuperin definitivament i tornin al cap

d'un any a necessitar la nostra ajuda.

De les 877 persones que varen respondre el qüestionari del 12è estudi, un 80,5% va manifestar que continuava necessitant la nostra ajuda en la cobertura de necessitats bàsiques i, per tant, que es trobava en major risc de patir pobresa crònica. S'han obtingut els resultats mitjançant diferents indicadors que han permès d'identificar quins són els perfils més afectats i, en conseqüència, treballar i desenvolupar accions i projectes que s'adaptin a les diferents realitats i necessitats de cada col·lectiu concret. El 19,5% ens han manifestat no necessitar actualment la nostra ajuda.

I per últim, s'ha volgut analitzar l'estat de situació i l'evolució de la implantació de la nova renda garantida de ciutadania entre el col·lectiu enquestat.

El disseny del qüestionari utilitzat per a la realització de les enquestes telefòniques (que es pot consultar íntegrament a l'Annex 2) segueix els paràmetres dels estudis anteriors, tot i que s'han produït algunes petites modificacions, com la incorporació de nous indicadors.

L'enquesta està conformada per un conjunt d'indicadors relacionats amb diferents temàtiques (perfil, situació familiar, situació socioeconòmica, situació laboral...) que ajudaran a reconèixer l'existència d'una possible cronificació de la pobresa o, per contra, de la recuperació progressiva de la situació de precarietat dels nostres usuaris i usuàries.

Per acabar, disposar d'aquest Panel ens permetrà d'aquí en endavant, tenir una anàlisi encara més precisa i rigorosa de les persones que atenem i per tant, contribuir en la definició i concreció de les principals línies d'intervenció de la nostra acció destinades a persones i famílies que, malauradament, encara es mantindran en una situació continuada de precarietat i dificultats per fer front a les seves necessitats més bàsiques, el que es defineix com a cronificació de la pobresa.

3

RESULTATS DE
L'ENQUESTA

A continuació, es descriuen els principals indicadors obtinguts de la realització de les enquestes telefòniques a les 877 persones de la mostra, tant d'aquelles que actualment no necessiten ajuda de la Creu Roja, —19,5%— com de les que sí que la

requereixen —80,5%—. A l'estudi es trobaran les principals diferències entre aquests dos col·lectius.

Els informes anteriors de l'Observatori han permès contrastar les dades i fer una aproximació de l'evolució dels

col·lectius per, d'aquesta manera, identificar les tendències que es donen, tant durant el procés de recuperació, com del de cronificació de la seva situació.

3.1 Continua necessitant l'ajuda de la Creu Roja?

Aquesta pregunta s'ha formulat a l'inici de l'enquesta, de manera que ha permès classificar el nombre de persones que en el moment de respondre-la manifesten no necessitar l'ajuda de la Creu Roja de les que sí continuen necessitant-la. La realització del qüestionari s'ha fet íntegrament a tothom, fet que ha permès contrastar la informació dels dos col·lectius al llarg de tot l'estudi per veure'n diferències.

% sobre els 877 enquestats

3.2 Anàlisi descriptiva de les persones enquestades

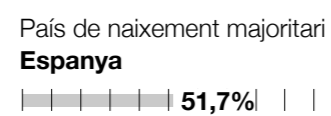
En aquest apartat es recullen les dades obtingudes de les persones enquestades. Les dades estan segmentades segons necessiten o no necessiten ajuda per tal de veure les possibles diferències entre tots dos col·lectius.

Pel que fa referència al perfil i a la tipologia del nucli familiar, no s'observen diferències significatives amb els estudis anteriors ni tampoc entre els dos col·lectius analitzats. Així doncs, hi ha un perfil majoritàriament femení —66%—, amb una mitjana d'edat de 43 anys i amb un nucli

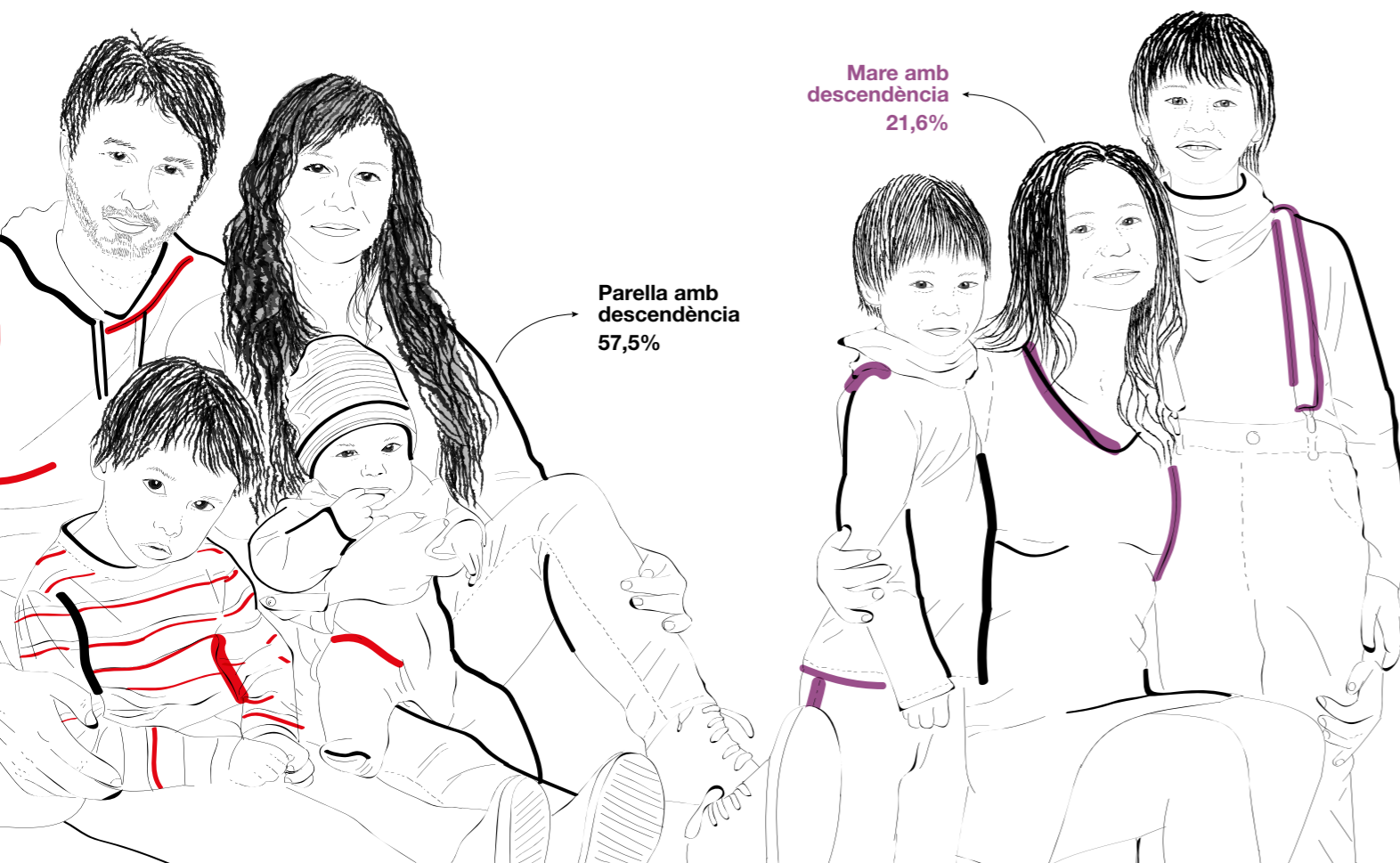
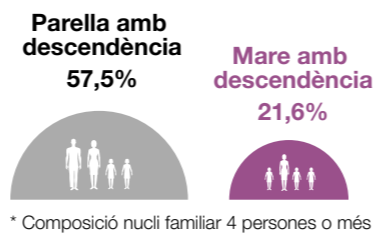
familiar format principalment per parella amb descendència, seguit del col·lectiu de mares monoparentals.

3.2.1 Perfil tipus

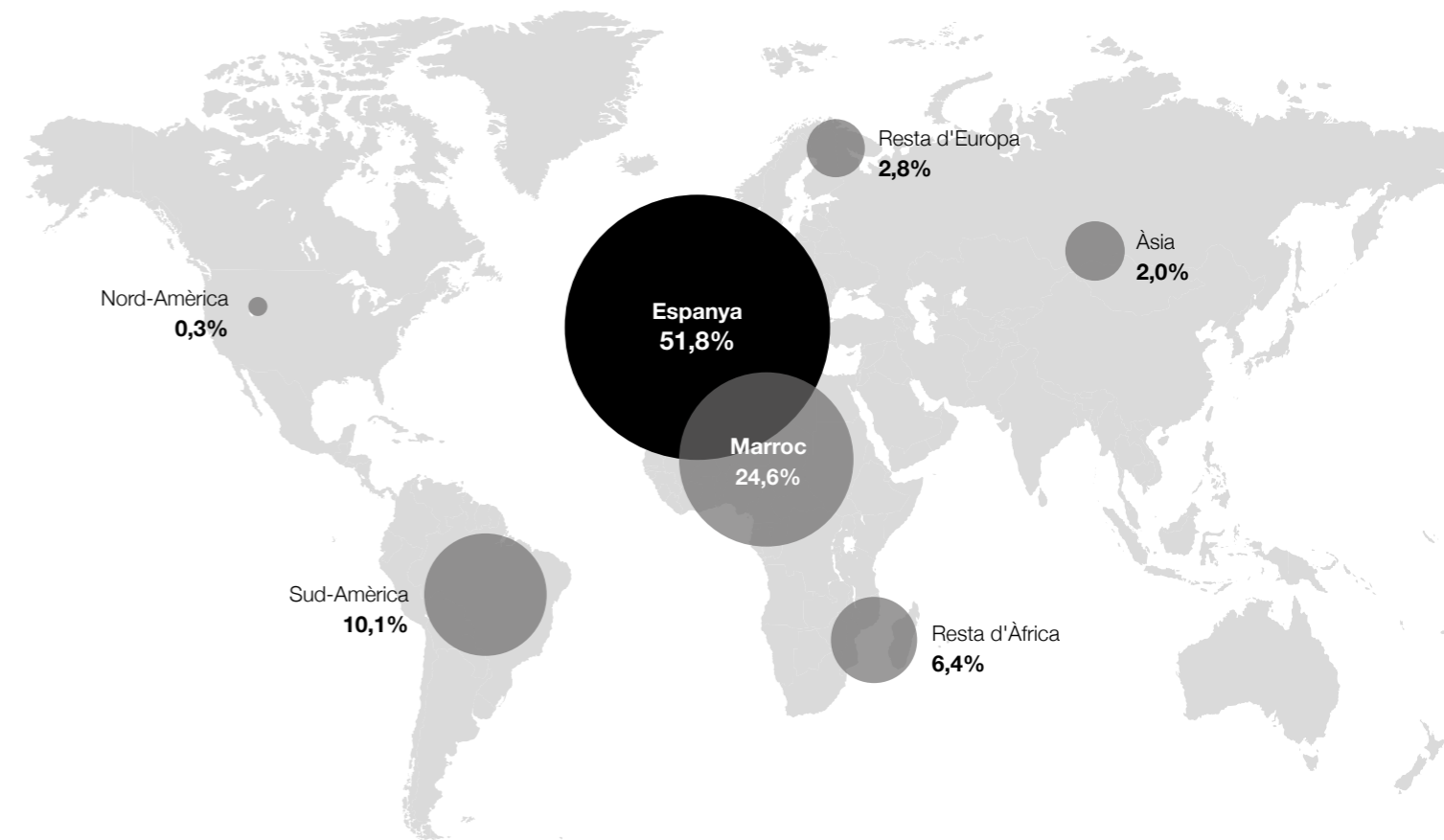
% calculats sobre el total de persones enquestades N=877

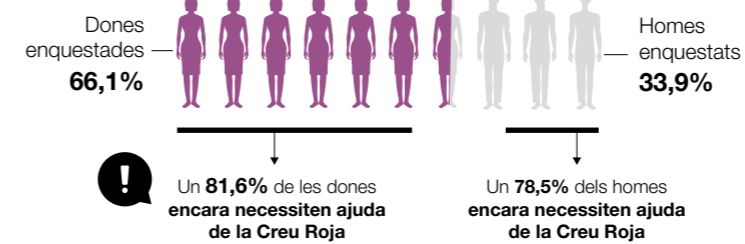
Tipologies familiars majoritàries

País de naixement

Sexe

LLEGENDA

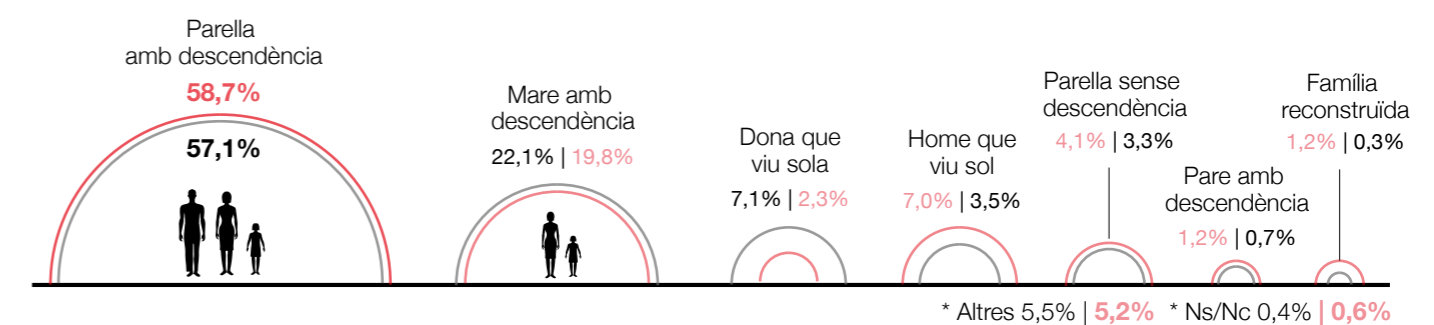
Dades referents a les persones que ja **no necessiten** ajuda de la Creu Roja

Dades referents a les persones que **encara necessiten** ajuda de la Creu Roja

3.2.2 Tipologia del nucli familiar

% calculats sobre el total de persones enquestades N=877

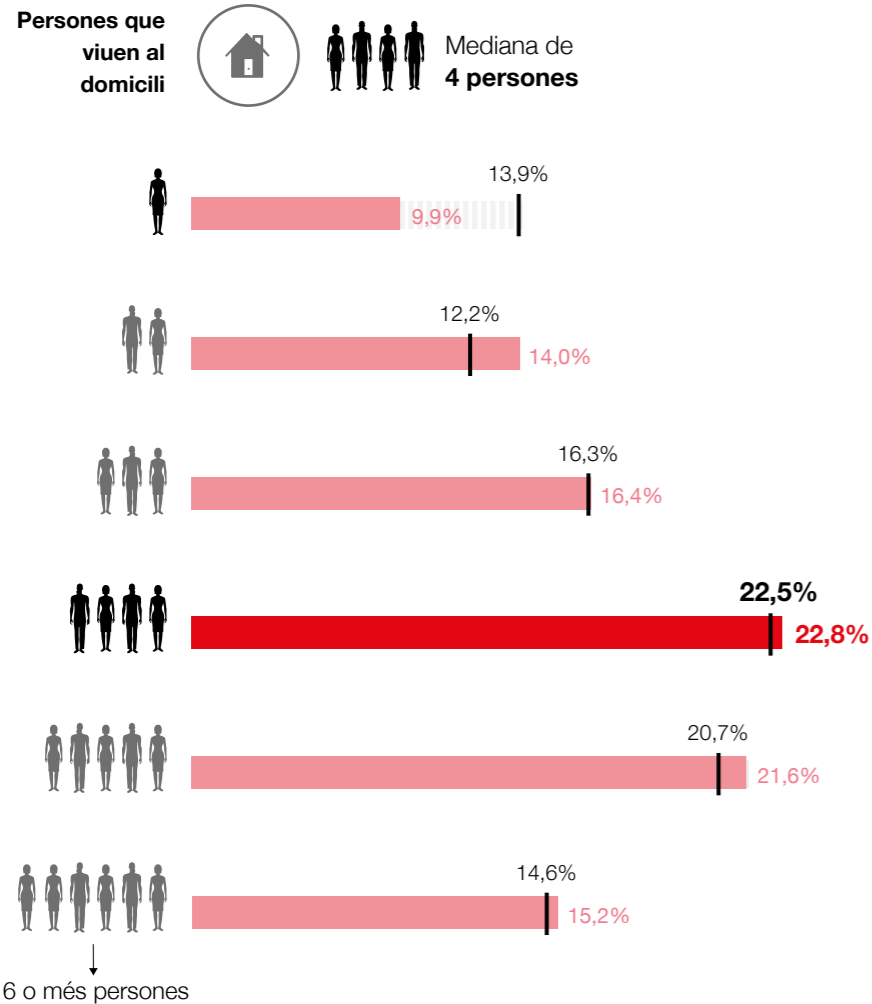
Necessita ajuda de la Creu Roja **No** **Sí**

Persones que viuen al mateix domicili

% calculats sobre el total de persones enquestades N=877

3.3 Determinants socioeconòmics

En aquest bloc es presenten els resultats que fan referència als indicadors socioeconòmics en el conjunt del nucli familiar. Tal com s'ha fet en apartats anteriors, es presenten les dades segmentades segons els dos col·lectius enquestats, els que necessiten o no actualment l'ajuda de la Creu Roja, per identificar així possibles diferències.

LLEGENDA

Dades referents a les persones que ja **no necessiten** ajuda de la Creu Roja

Dades referents a les persones que **encara necessiten** ajuda de la Creu Roja

3.3.1 Ingressos per unitat familiar i procedència

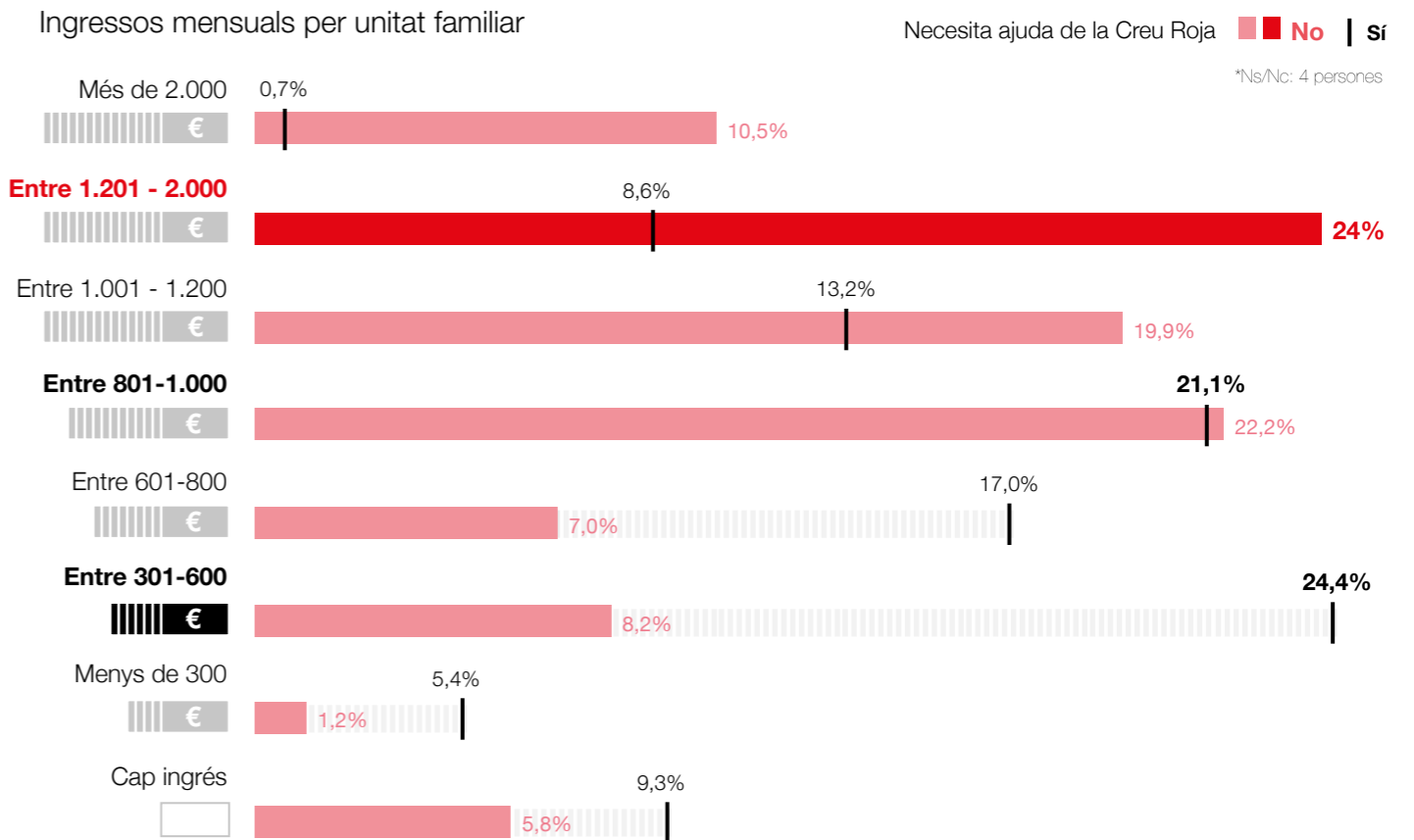
Agafant el total de la mostra enquestada, la mitjana d'ingressos mensuals del total del nucli familiar és de **908,33 /mensuals**.

a les forquilles d'ingressos inferiors, per sota dels 1.000€. En canvi, les persones que milloren la seva situació i es recuperen, tenen els ingressos familiars en les forquilles més altes, a partir dels 1.000€.

dels salaris en el cas de les persones que es recuperen, mentre que, en el cas de les persones que necessiten la nostra ajuda, només el 42% dels ingressos procedeixen del salari i el 32,4% de prestacions.

Ara bé, en la gràfica següent, s'observa que entre el col·lectiu que necessita ajuda, gairebé el 80% —77,2%— s'ubica

Si es revisa la procedència majoritària d'aquests ingressos, el 67,3% s'obtenen

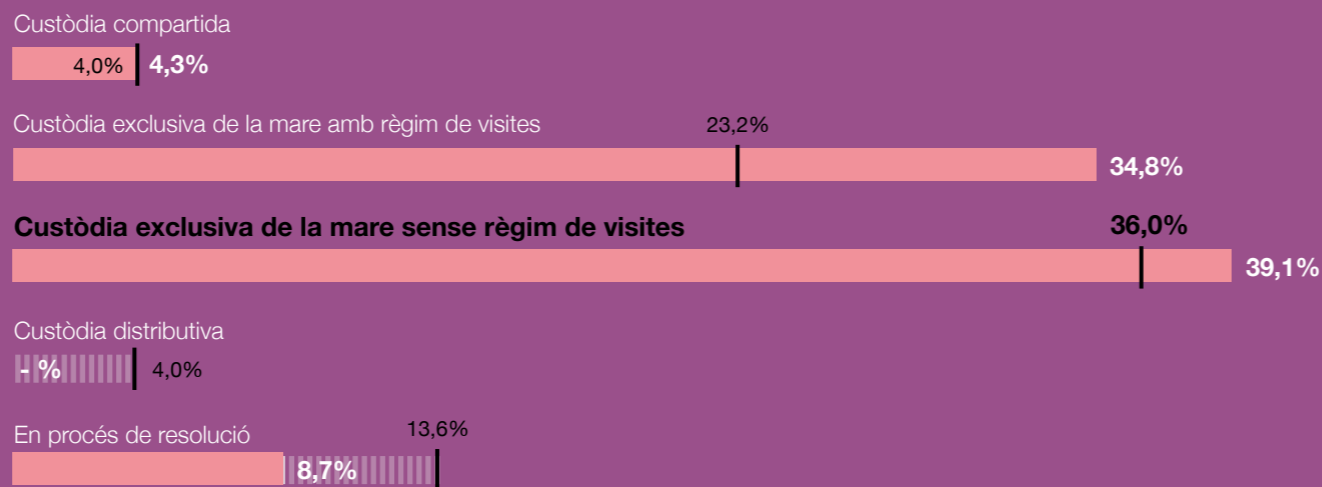

3.2.2.1 Família monoparental, mares amb fills i filles a càrrec

En aquest estudi s'ha volgut analitzar amb més detall un dels col·lectius amb més dificultats: el de les famílies monoparentals formades per mares amb fills i filles a càrrec. Aquest col·lectiu s'ha incrementat any rere any i, en aquesta edició, esdevé el segon més nombrós amb un percentatge que arriba al 21,6% sobre el total de la mostra.

La majoria de les famílies monoparentals es formen a conseqüència de la ruptura de parella —77,8%, i en un 61,5% dels casos la custòdia la té la mare, amb o sense règims de visites. **A destacar que el 100% de les mares que tenen dret a la prestació compensatòria no la reben.**

Custòdia acordada
% calculats a partir del total de mares monoparentals per ruptura de parella

100%
de les llars monoparentals enquestades amb **mares** al capdavant i **amb dret no reben la prestació compensatòria**

85%
de les **mares monoparentals** necessiten actualment ajuda de la **Creu Roja**.

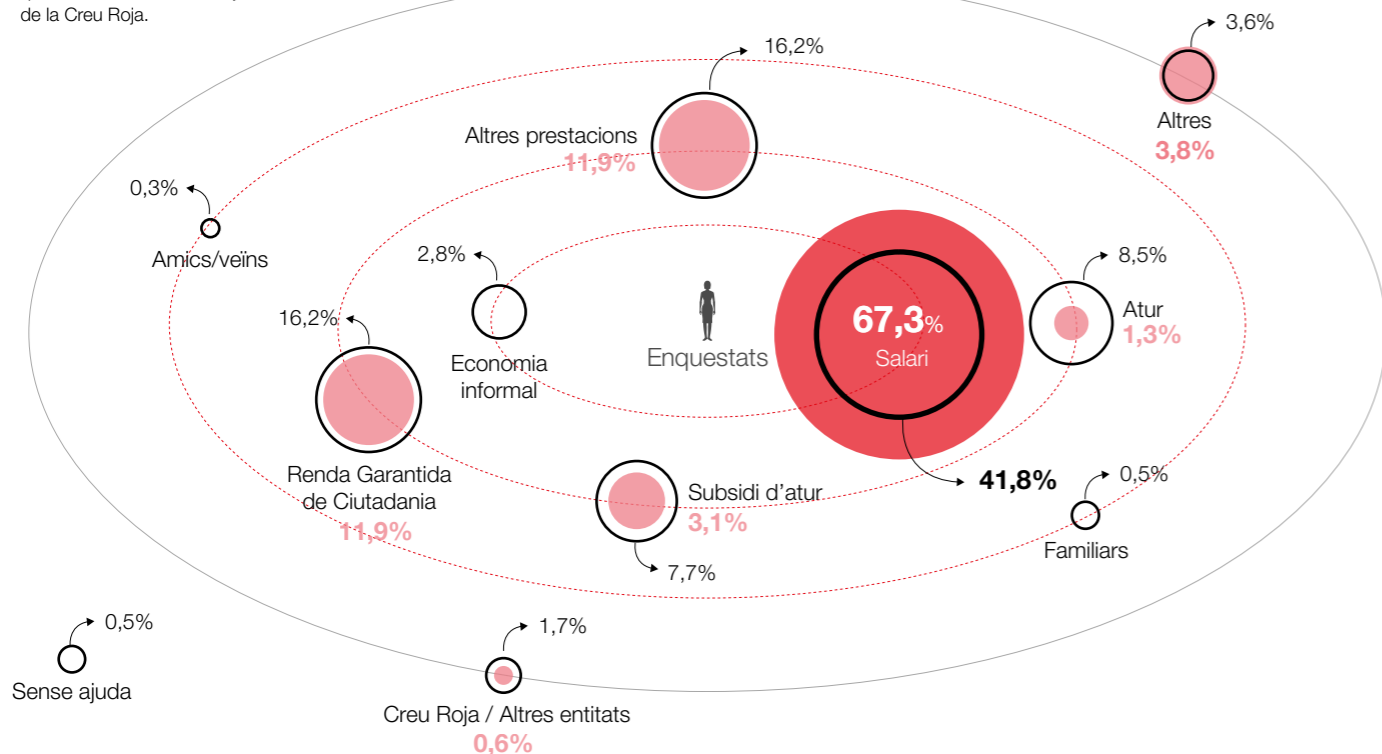
Procedència dels ingressos

% calculats a partir del total de persones que reben algun ingrés.

*Ns/Nc: 2 persones

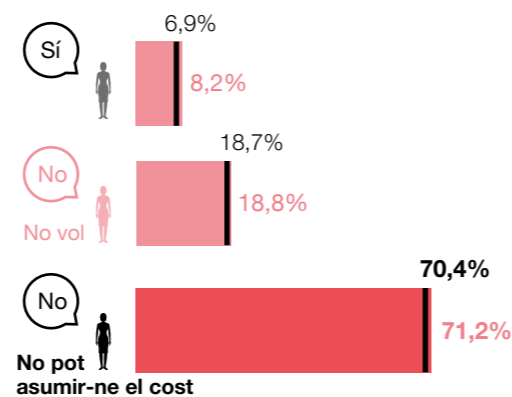
Dades referents a les persones que ja **no necessiten** ajuda de la Creu Roja.

Dades referents a les persones que **encara necessiten** ajuda de la Creu Roja.

Canvi de vivenda més econòmica

% calculats sobre el total de persones enquestades N=877

* Ns/Nc 4,0% | 1,8%

3.3.2 Despeses mensuals per unitat familiar

En aquest apartat es recullen les principals despeses mensuals que han de satisfer les famílies i com en prioritzen el pagament.

Tal com ja es veia en estudis anteriors, les persones donen prioritat a totes aquelles despeses vinculades a l'habitatge i als subministraments. La mitjana de despeses mensuals es situa

al voltant dels 744€. En aquest apartat no es constaten diferències significatives entre els dos col·lectius analitzats.

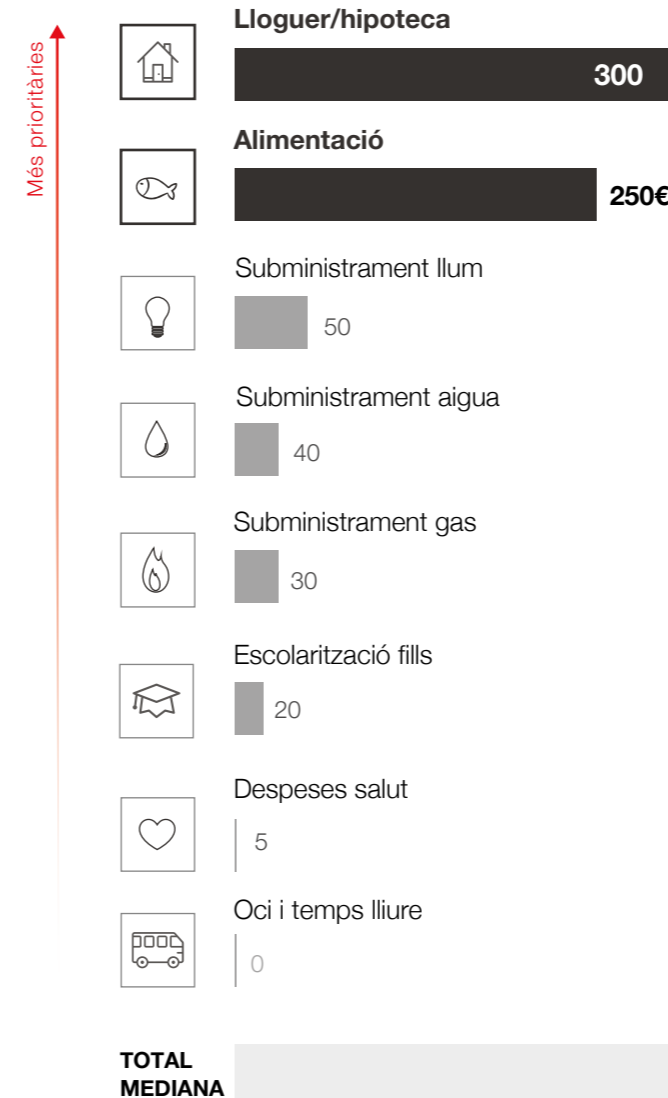
Canvi a un habitatge més econòmic: Com ja s'ha vist anteriorment, les despeses majoritàries que han de pagar les famílies estan vinculades a l'habitatge: lloguer i subministraments. Davant la pregunta referent a poder canviar a un habitatge més econòmic,

destaca que el 70,5% del total de la mostra hi estarien interessats però no es poden fer càrrec de les despeses inicials que comporta un nou contracte de lloguer.

Despeses per prioritat

% calculats sobre el total de persones enquestades N=877

* Mediana en Euros

Les **principals despeses** a les quals han de fer front les famílies són les **vinculades a l'habitatge**

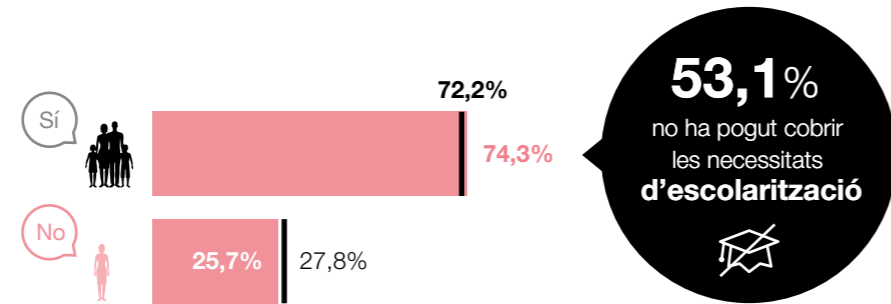

Ha pogut cobrir les necessitats d'escolarització?

7 de cada 10 famílies tenen fills en edat escolar i més del 50% de les famílies enquestades manifesten no haver pogut cobrir totes les necessitats d'escolarització. Si bé es veu una lleugera diferència entre tots dos col·lectius, el que es recupera ha pogut pagar les despeses en gairebé el 60% dels casos.

Persones amb fills/es en edat escolar

% calculats sobre el total de persones enquestades N=877

3.3.3 Diferències ingressos/despeses

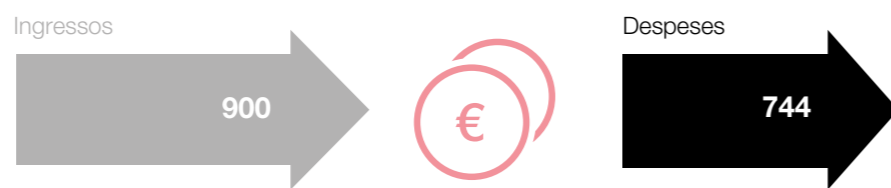
Com ja s'ha vist als punts anteriors, les famílies tenen uns ingressos mensuals de mitjana de 900€ i unes despeses de 744€.

El 33% del total de persones enquestades han hagut de demanar un préstec (no hipotecari) que encara estan pagant. És el col·lectiu que es recupera el que ho fa en major proporció —40,4%—.

D'acord amb tot això, i davant la pregunta "en relació a fa un any, com diria que està econòmicament?", les persones que es recuperen presenten un alt percentatge de millora —60,2%— davant el 68,6% que empitjoren en el cas del grup més precari.

Relació entre ingressos i despeses

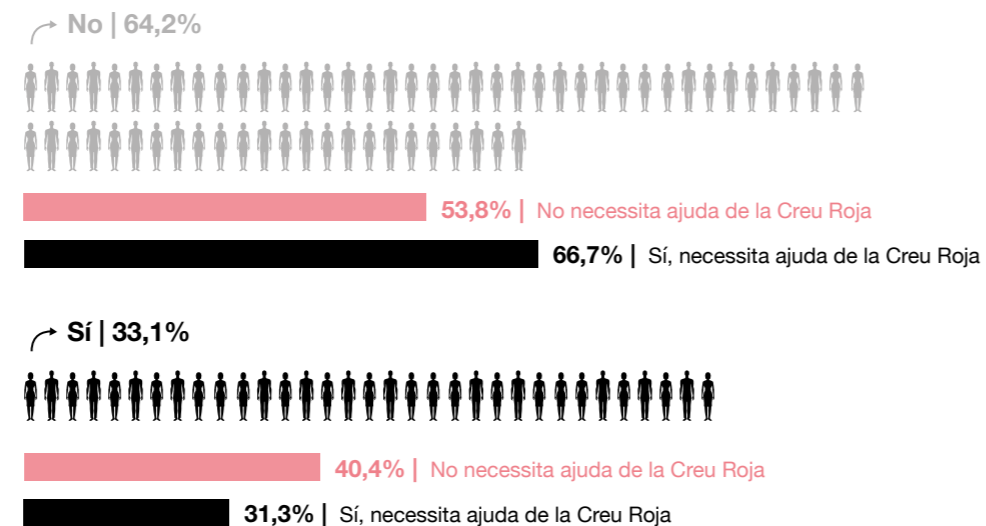
Ingressos i despeses de mitjana calculats sobre el total de persones enquestades N=877

Ha hagut de demanar un préstec (no hipotecari) que encara estant pagant?

* Ns/Nc 2,7%

% calculats sobre el total de persones enquestades N=877

LLEGENDA

Dades referents a les persones que ja **no necessiten** ajuda de la Creu Roja

Dades referents a les persones que **encara necessiten** ajuda de la Creu Roja

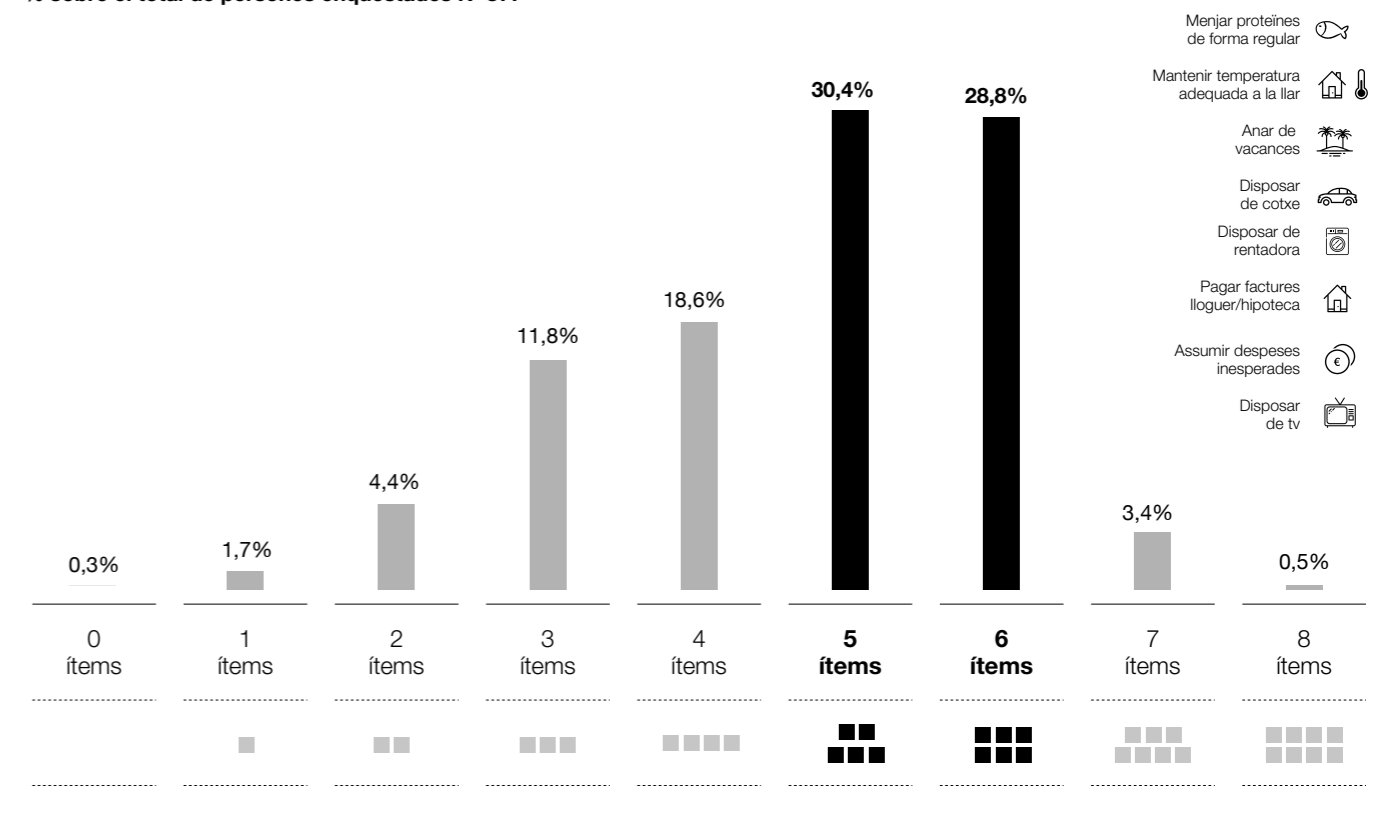
3.3.4 Indicador de privació material i pobresa energètica

L'indicador de privació material severa inclou aquelles persones que tenen unes condicions de vida restringides per la manca de recursos i que no es poden permetre, com a mínim, quatre dels vuit ítems que s'indiquen a continuació.

Indicador de privació material

% sobre el total de persones enquestades N=877

Ítems sobre els que s'ha preguntat:

Indicador de pobresa energètica.

Tot i prendre mesures per reduir el consum energètic a la llar i per gastar menys, les persones continuen presentant un percentatge molt alt en l'indicador de pobresa energètica.

LLEGENDA

Dades referents a les persones que ja **no necessiten** ajuda de la Creu Roja

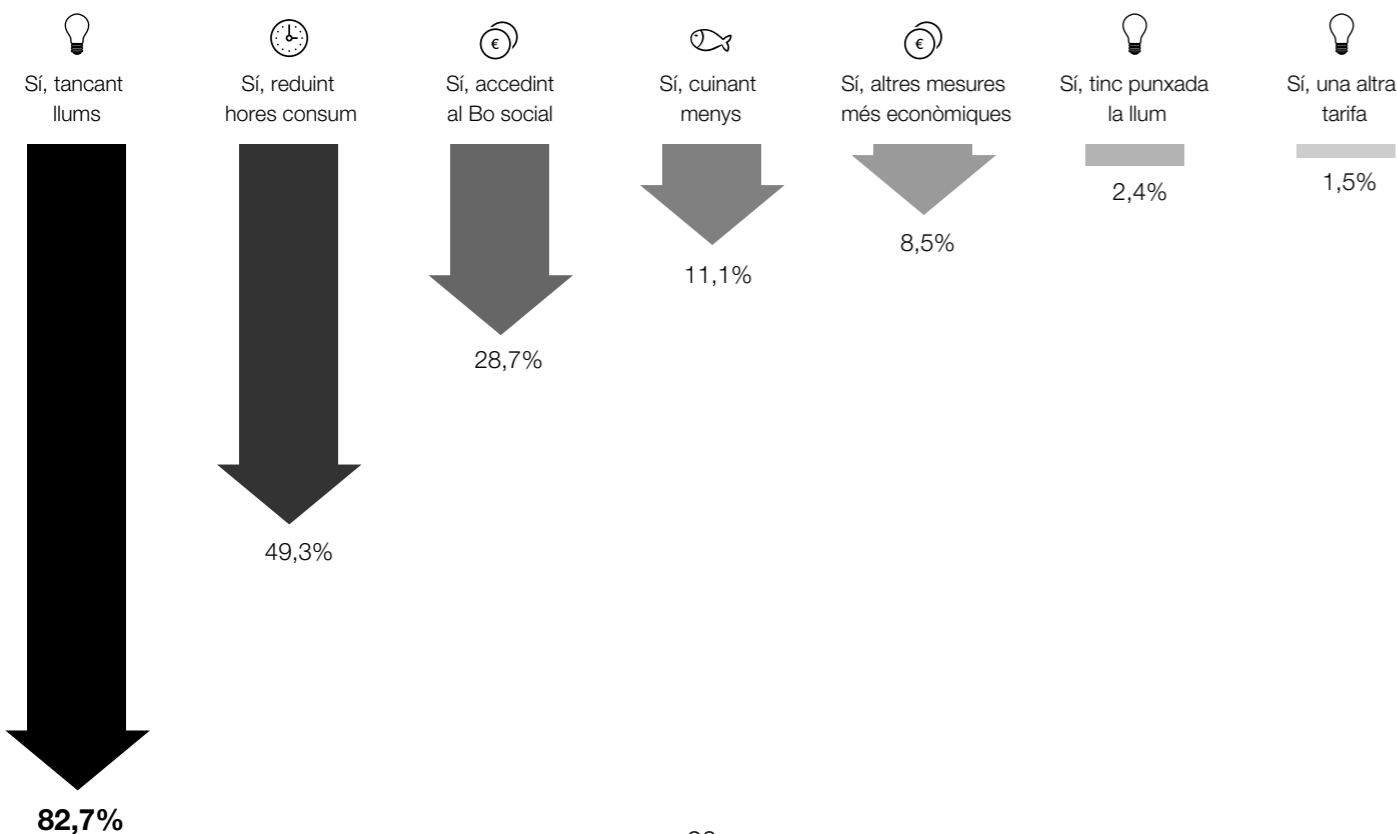
Dades referents a les persones que **encara necessiten** ajuda de la Creu Roja

No es poden permetre mantenir la seva llar a una temperatura adient:
% sobre el total de persones enquestades N=877

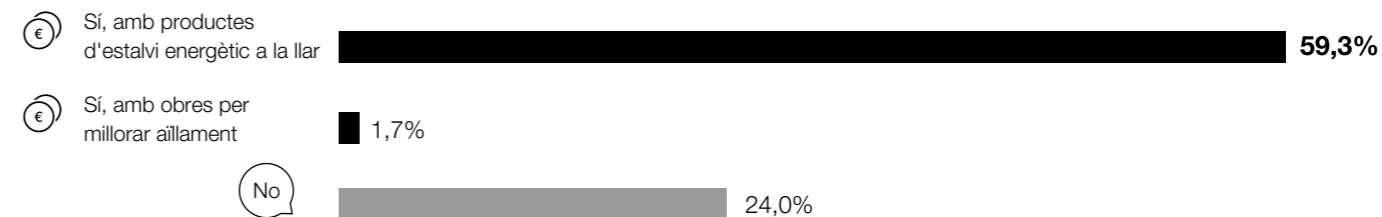
Han pres mesures per gastar menys energia a la llar?
% sobre el total de persones enquestades N=877

* Ns/Nc 4,1%
* No 4,7%

Han invertit diners per reduir el consum energètic? (multiresposta)
% sobre el total de persones enquestades N=877

* Ns/Nc 16,7%

Quines necessitats noves o que no li estiguem facilitant prou des de la Creu Roja li caldrien per millorar el seu dia a dia?

% sobre el total de persones enquestades N=877

L'alt indicador de privació material, es fa palès també a la pregunta de resposta oberta sobre quina ajuda més necessària de la Creu Roja. Les persones continuen requerint majoritàriament productes de primera necessitat: menjar, ajuda econòmica per al lloguer, roba o material escolar.

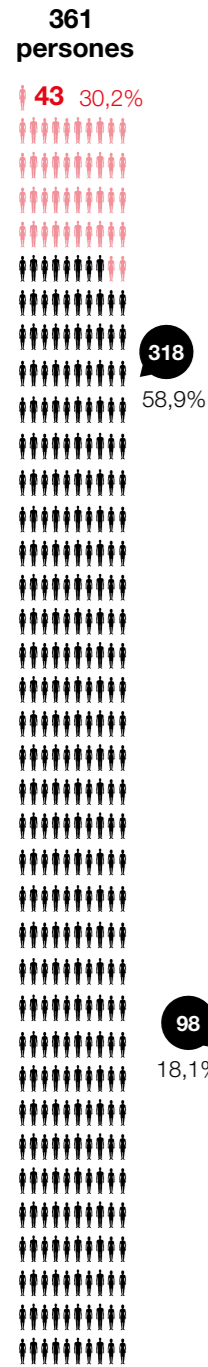

3.4 Dades sobre l'ocupació laboral

En aquest apartat, es recull informació sobre les dades d'ocupació de les persones enquestades. Tenint en compte que el total de la mostra està format per població total activa i inactiva (treballadors, desocupats, perso-

nes jubilades, pensionistes etc.), s'ha tingut en compte la variable de "població activa" per a una correcta interpretació i per obtenir un millor detall de les dades. Segons això, i tenint en compte el total de la mostra, es pot

concloure que el **78 % són persones en edat laboral**, que estan treballant o buscant feina remunerada i, per tant, que són **població activa**.

3.4.1 Situació laboral de la població activa

Persones calculades sobre el total de població activa N= 682

D'entre la població activa, el **53% es troba desocupada** i el 46,8% té una feina, amb o sense contracte laboral o autònom.

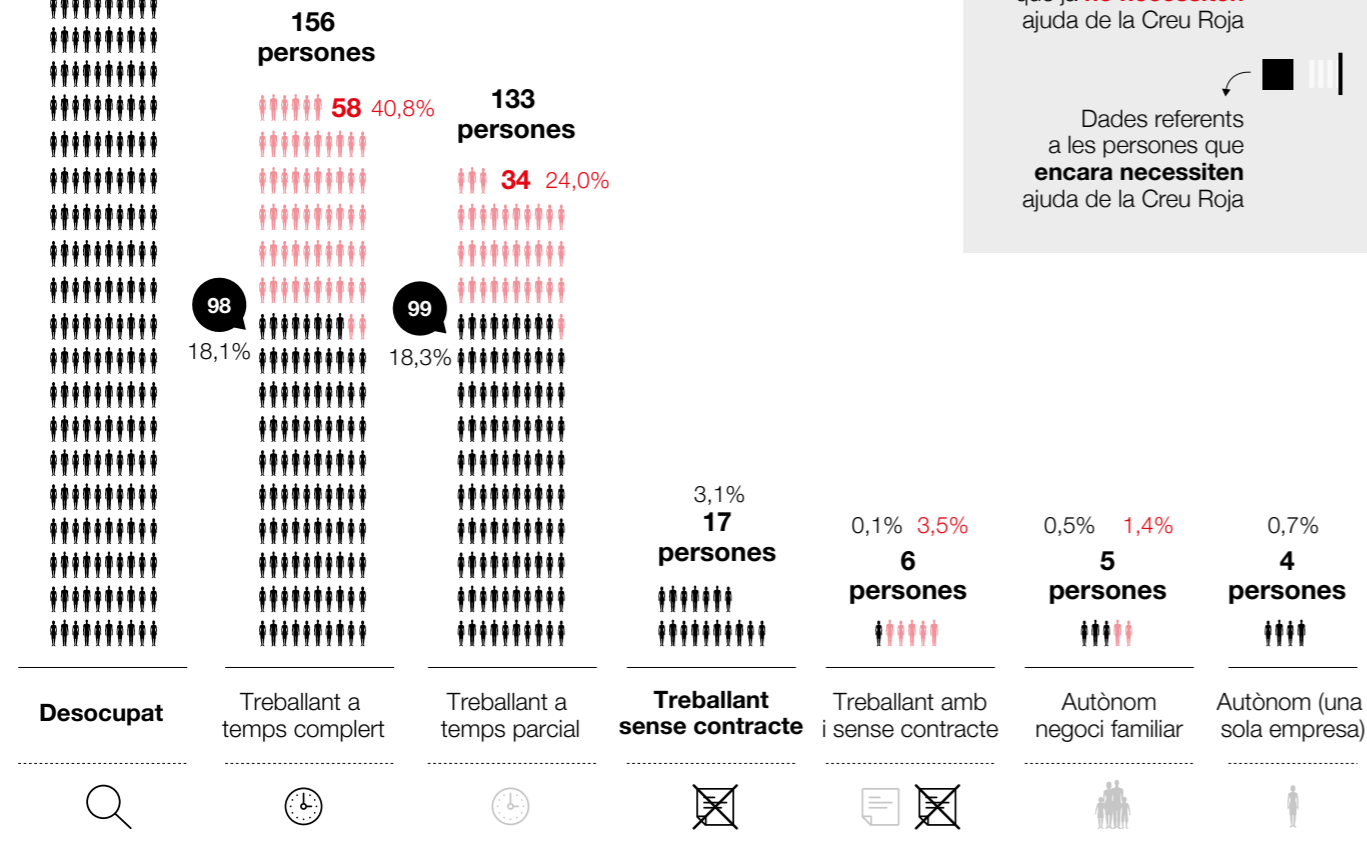
Com s'observa a continuació, prop del **41% de les persones que aquest any han millorat la seva situació** tenen una feina amb contracte a temps

complet mentre que, entre el col·lectiu més desfavorit, només el 18% disposa d'aquest tipus de contracte. Entre el col·lectiu més desfavorit, prop del 60% està desocupat, percentatge que disminueix fins el 30% entre el col·lectiu que es recupera.

LLEGENDA

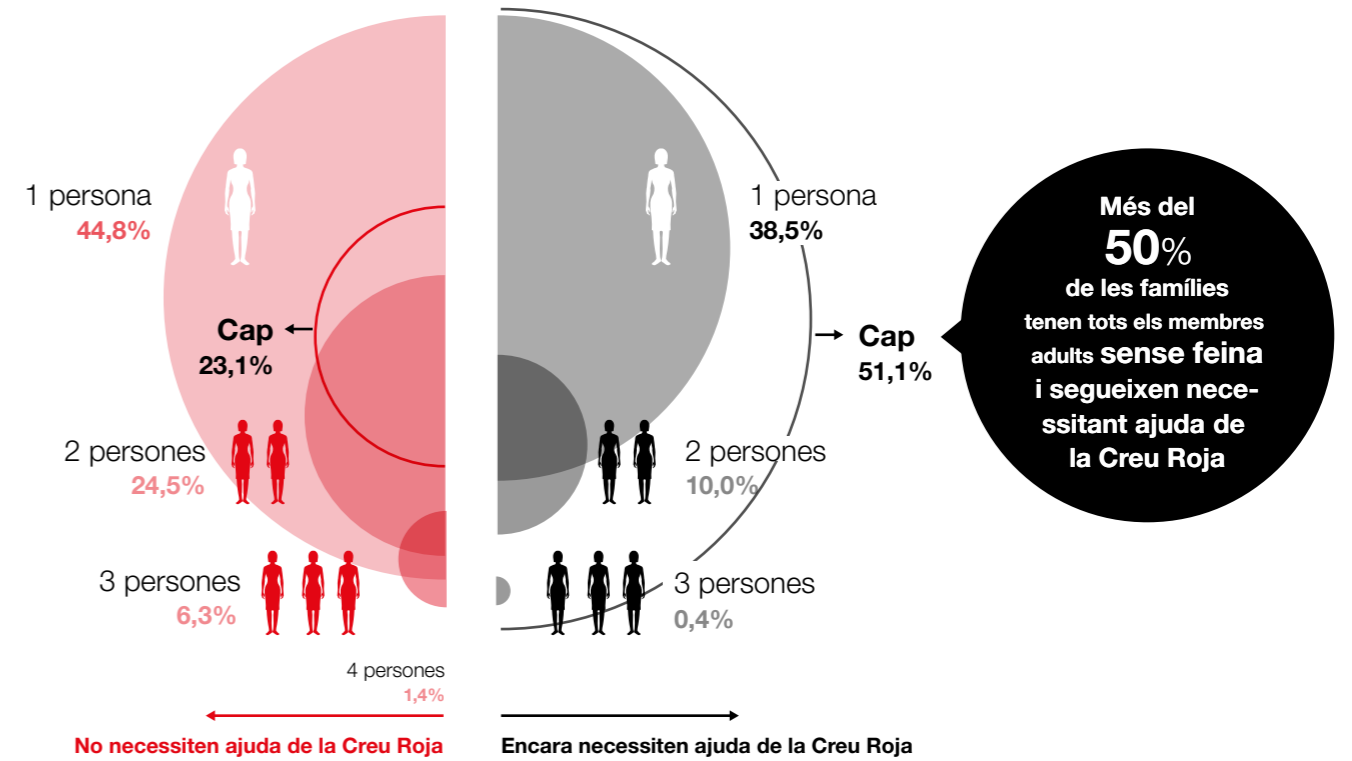
Dades referents a les persones que ja **no necessiten** ajuda de la Creu Roja

Dades referents a les persones que **encara necessiten** ajuda de la Creu Roja

Membres de la llar que treballen

% calculats a partir del total de població activa N= 682

3.4.2 Indicadors sobre cotitzacions i anys cotitzats

Prop del **74% de les persones enquestades han cotitzat**. La mitjana se situa entre els **7 anys** de cotització per al col·lectiu més cronificat i els **9 anys** per al que no necessita ajuda. Tenint en compte la mitjana d'edat de les persones enquestades —43 anys—, fins i tot les persones ocupa-

des tindran dificultat per accedir en el futur a la pensió de jubilació completa. Malgrat això, més del 88% no han previst cap acció per garantir la seva jubilació.

Té previstes algunes accions per preveure/garantir la seva jubilació? (pla de pensions, estalvis, recerca de feina per poder cotitzar, etc.)

* Ns/Nc 6,2% | 9,2%
* Altres 3,9% | 0,6%

% calculats a partir del total de persones que no estan jubilades o prejubilades:

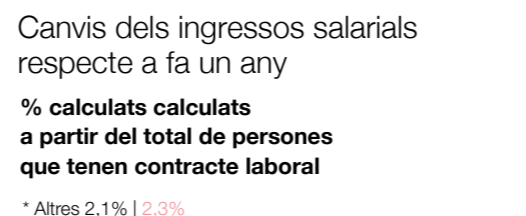
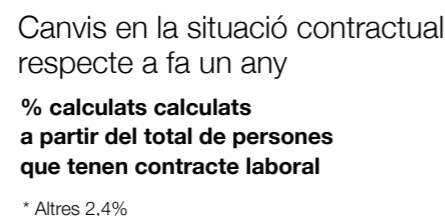
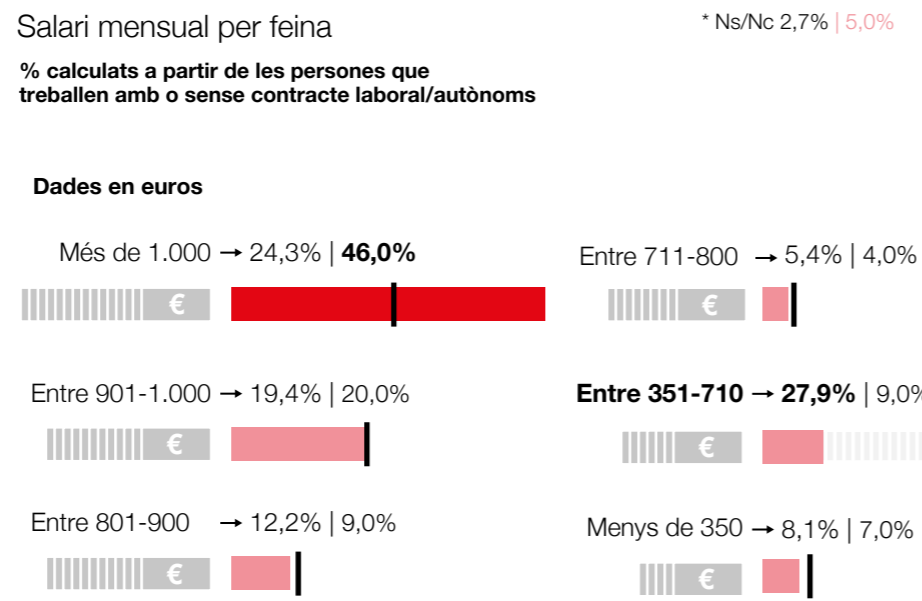

3.4.3 Dades relatives a les persones que treballen actualment

Aquest apartat fa referència al 46,8% de les persones enquestades que tenen feina amb o sense contracte laboral, o bé que són autònoms en el moment de la realització de l'enquesta telefònica.

Tal com s'ha anat veient al llarg de molts dels indicadors anteriors, es tornen a trobar diferències, en aquest cas salarials, entre els dos col·lectius enquestats: **gairebé la meitat de les persones que es recuperen comp-ten amb uns ingressos salarials de més de 1.000€** i, en el 30% dels casos, els han augmentat el salari. Per contra, el grup més desfavorit s'emmarca en la forquilla salarial més baixa, entre els 350-710€ —28%— i, a més, el 22,5% manifesta un empitjorament dels ingressos per salari o de les condicions laborals.

Respecte als canvis laborals en el darrer any, **les persones del grup que millora manifesten que han millorat principalment per haver trobat una feina (47,8%)**.

LLEGENDA

Dades referents a les persones que ja **no necessiten** ajuda de la Creu Roja

Dades referents a les persones que **encara necessiten** ajuda de la Creu Roja

Encara que sigui dur, més tard o més d'hora arriba la teva recompensa.

Nom: Roxana Cifuentes
 Edat: 34 anys
 Nacionalitat: Colombiana
 Lloc on habita: Lleida
 Fills: 1 fill
 Situació laboral: Treballa des de fa 2 anys en plantilla en una empresa familiar del sector d'elaboració de productes càrnics.
 Situació: La Roxana va arribar l'abril 2016 a Creu Roja Lleida buscant orientació laboral i formació. El seu perfil professional estava relacionat amb el món de l'estètica però va voler obrir-lo a nous sectors per trobar feina. Va realitzar un curs d'elaboració de plats precuinats i posteriorment un de carnisseria, després del qual va fer pràctiques en una empresa que va valorar molt positivament la seva feina. El setembre de 2017, una de les empreses col·laboradores dels Programes d'Ocupació de la Creu Roja a Lleida, Martín Fierro Carns Selectes, buscava la contractació d'una persona qualificada per treballar a la seva botiga elaborant plats precuinats i atenent al públic en la venda de productes càrnics. La Roxana encaixava amb el perfil i, a més a més, havia estat molt ben valorada per part de l'empresa en la qual va fer pràctiques. Primer va treballar amb un contracte eventual de 3 mesos per després passar a treballar en plantilla des de fa ja 2 anys. i pot compaginar la feina amb l'atenció a la seva família.

Al 2016 vaig arribar a la Creu Roja buscant orientació laboral i formació. A Colòmbia jo havia treballat en el món de l'estètica però em van aconsellar que obrís les possibilitats professionals a altres camps. Va ser un bon consell perquè aleshores vaig fer primer un curs que em van oferir d'elaboració de plats precuinats i després un de carnisseria. I gràcies a aquests cursos vaig trobat feina a Martín Fierro, primer amb un contracte eventual i després en plantilla. I ja porto 2 anys treballant.

Perquè em vaig sentir molt acompanyada des del primer moment. Jo llavors tenia un nen molt petit i era imprescindible trobar una feina de mitja jornada pels matins perquè el meu marit estava fora del país i havia de tenir cura del nen jo exclusivament. Em van buscar una sortida per a mi per poder conciliar la meua vida familiar i la feina. Van buscar una feina que encaixés amb mi. I també em van ajudar en una cosa molt important: ser conscient que havia de formar-me per trobar feina i no tancar-me a sectors en els quals no tenia experiència. Al meu país havia treballat en diferents feines però amb poca formació.

Em van acollir molt bé des del primer moment. Són gent molt humana. Van entendre com d'important era per a mi poder treballar i cuidar al meu fill. Em van donar l'oportunitat de demostrar-los que podia fer bé la feina. Es van posar a la meua pell i jo sempre els estaré agraïda per això.

Ja porto 2 anys treballant a Martín Fierro i d'aquí uns anys em veig treballant allà. M'encanta la meua feina. M'agrada fins i tot més que quan treballava en el món de l'estètica. És curiós però ho sento així. M'agrada estar a l'obrador (per exemple, sóc l'encarregada de fer els embotits) i si he d'atendre als clients al mostrador, ho faig encantada.

A algú altre que es trobi en la situació de voler-te formar i treballar jo li diria que tingui paciència. Que es deixin aconsellar per la gent de la Creu Roja. Que aprenguin, que facin cursos i aleshores els serà més fàcil trobar feina. Si jo ho he aconseguit, ells també ho poden aconseguir.

Em van donar l'oportunitat de demostrar-los que podia fer bé la feina.

3.5 Dades relatives a la percepció de la seva salut

Un dels indicadors que ja s'han analitzat al llarg de tots els estudis de L'Observatori és el de l'afectació de la salut. És un fet constatable que **les situacions de dificultat a què es veuen abocades les persones impacten d'una manera directa o indirecta en la seva salut**, sigui una afectació emocional o incidint directament en la seva salut física. Les situacions de precarietat comporten, inicialment, problemes relacionats principalment amb les repercussions sobre la salut emocional i acaben, però, afectant la salut física.

Les dades obtingudes en aquest estudi corroboren una vegada més aquesta afectació.

Del total de la mostra enquestada, el **74% de les persones manifesten tenir alguna afectació en la seva salut física o emocional**. Ara bé, si ens fixem en els dos col·lectius segmentats, aquest percentatge arriba al 80% en el cas de les persones del grup més vulnerable, en contra del 63% en el grup que es recupera.

També augmenten els casos tant d'afectació física com emocional amb tractament en el grup vulnerable, on més de la meitat dels enquestats —54,2%— manifesten seguir algun tipus de tractament per pal·liar malalties físiques i el 25% també mentals. Aquests percentatges són molt superiors als del grup que es recupera, dins del qual les persones que es tracten per malalties físiques representa el 41,6% i per problemes emocionals l'11,6%.

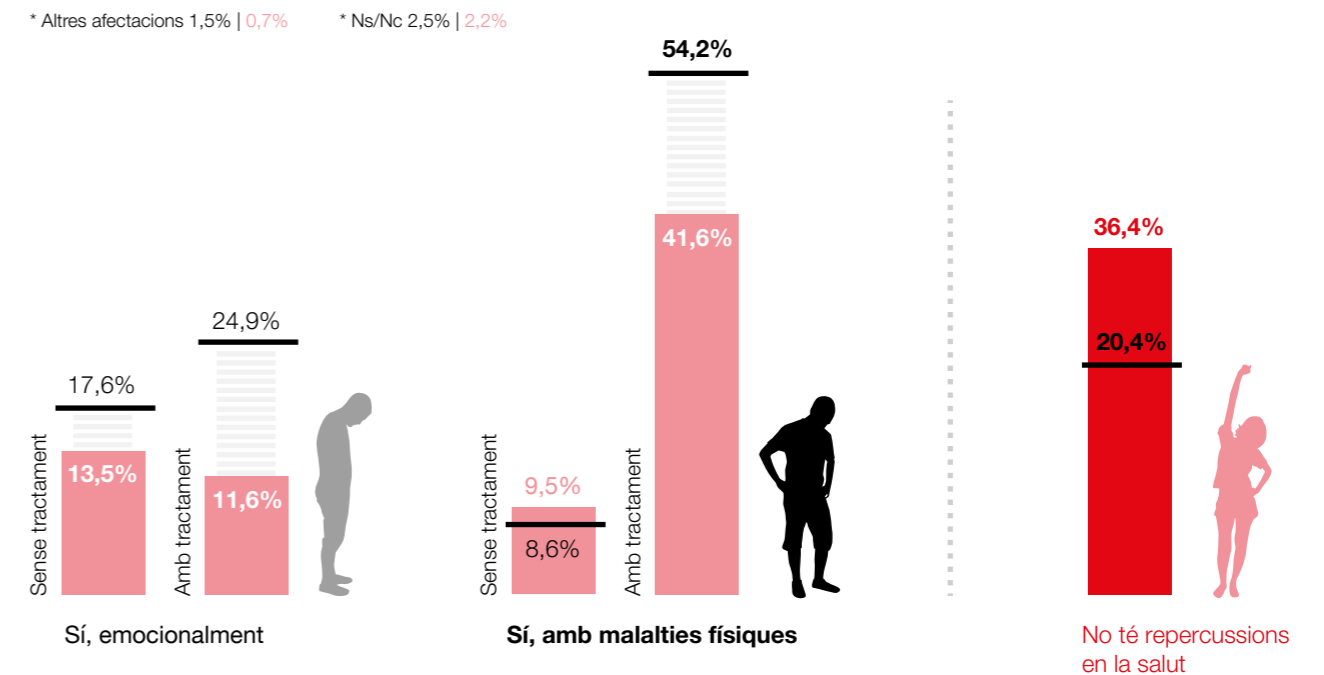
En general, el grup més vulnerable empitjora física i emocionalment en un percentatge superior al del grup que s'ha recuperat el darrer any. Igualment, **el grup més vulnerable presenta més dificultats per pagar les despeses de medicació**.

LLEGENDA

Dades referents a les persones que ja **no necessiten** ajuda de la Creu Roja

Dades referents a les persones que **encara necessiten** ajuda de la Creu Roja

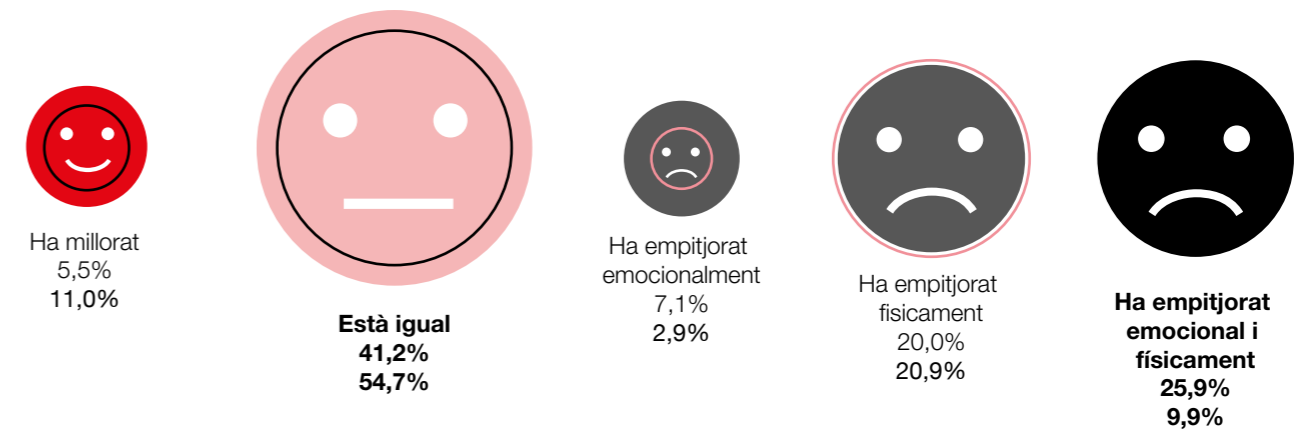
A causa de la seva situació actual, vostè creu que es veu afectada la seva salut? (multiresposta) % calculats a partir del total de 877 persones enquestades

Com valora el seu estat actual de salut?

% calculats a partir del total de 877 persones enquestades

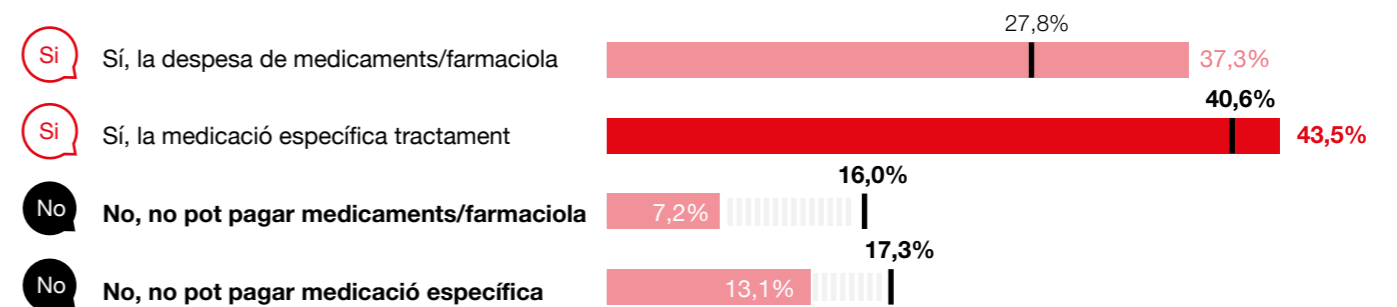
* Altres afectacions 0,3% | 0,6%

Pot pagar les despeses de la medicació? (multiresposta):

% calculats a partir del total de 877 persones enquestades

* Altres: 1,5% | 1,6%

4 LA POBRESA INTERMITENT:

Els que tornen a necessitar ajuda

4. LA POBRESA INTERMITENT

4.1 Explicació del panel

En aquest apartat s'analitza l'evolució respecte a la dependència dels ajuts de les persones que ja es van enquestar a l'estudi anterior.

En aquest 12è estudi s'ha tornat a trucar a les 1.111 persones de l'anterior, de les quals 573 han accedit a fer de nou l'enquesta

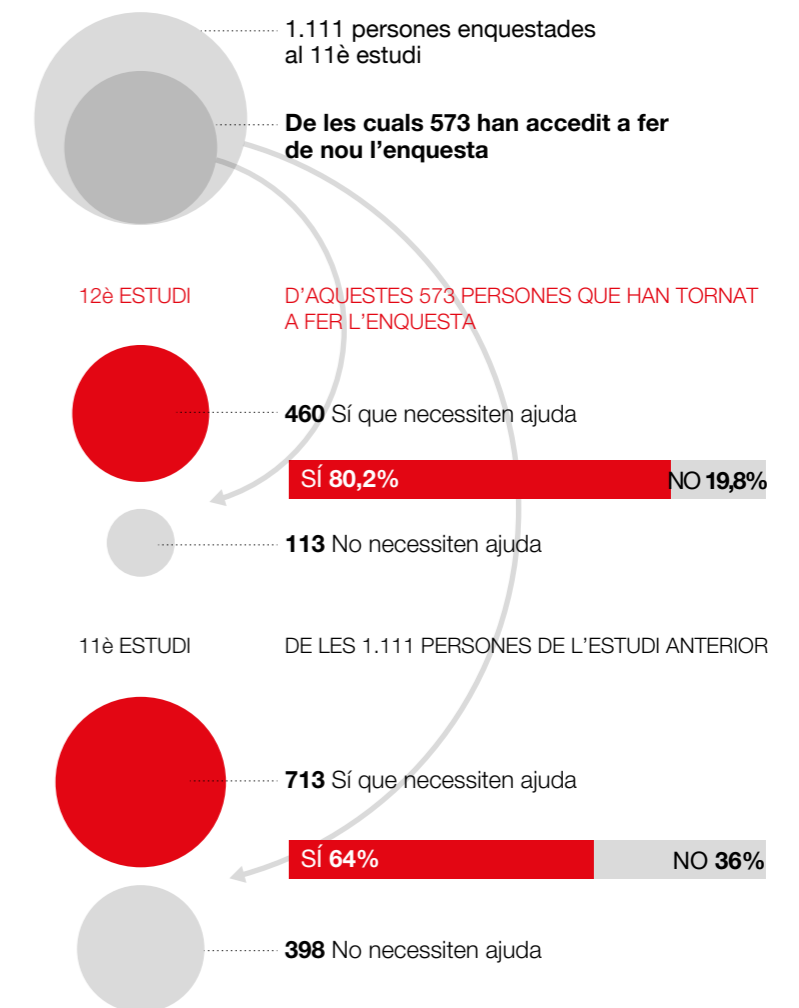
D'una banda, en aquesta ocasió, i a diferència de l'estudi anterior, s'ha passat el qüestionari íntegre també a les persones que han manifestat no necessitar ajuda per poder contrastar i veure diferències que permetin identificar aquells indicadors que contribueixin a la seva recuperació o, per contra, aquells que condueixin cap a una situació de cronificació de la pobresa.

De l'altre banda, la metodologia panel dona una informació molt valuosa per trobar tendències en la seva evolució i permet quantificar i conèixer millor les persones que formen part del que ja a l'anterior estudi s'anomenava "pobresa intermitent".

4.2 Evolució de les necessitats

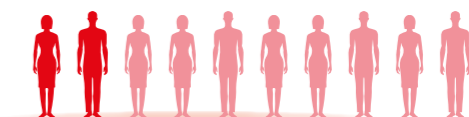
Respecte a les dades de l'11è estudi hi ha un canvi important en la proporció Necessita/no necessita ajuda. **Passa d'una proporció de Sí/no de 64%/36% a 80,2%/19,7%.**

De la mateixa manera es pot identificar tres grups: el de les persones que han cronificat la seva dependència dels ajuts, el de les que es comencen a recuperar (fa dos anys que no necessiten ajuda) i el de les que s'anomenen "intermitents".

2 de cada 10

de les persones que fa un any manifestaven no necessitar l'ajuda de la Creu Roja, aquest any la tornen a requerir

En aquest apartat s'analitza el grup "d'intermitents", és a dir, el de les persones que encara no han consolidat la seva recuperació però que tampoc es troben actualment en una situació de cronificació.

El 28,7% de les persones del panel presenten un perfil de pobresa intermitent: en els darrers dos anys han necessitat ajuda però no de manera continuada.

La metodologia utilitzada permetrà, en estudis propers, veure si aquest 25,7% de persones que no han necessitat ajuda aquest 2019 consoliden aquesta situació o, en canvi es mantenen en la intermitència pel fet de necessitar ajuda novament. De la mateixa manera es podrà veure l'evolució d'aquest 74,3%: si continuen necessitant ajuda i, per tant, tendeixen a la cronificació, o si pel contrari, es manté intermitents i més a prop de la recuperació.

Trobar feina o la millora de les condicions laborals són la palanca que fa sortir de la situació de dependència de l'ajuda de manera continuada: un 60,5% de les persones que no han necessitat ajuda durant aquest any ha estat per aquest motiu.

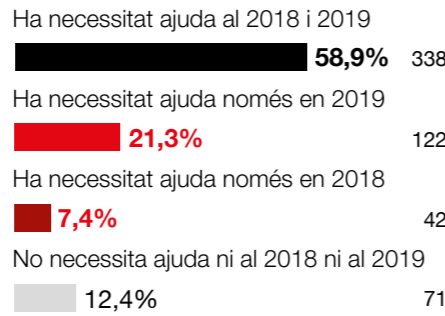
En segon lloc, però molt per sota, es situa la percepció de la renda garantida de ciutadania (RGC), que permet la recuperació d'un 16,3% de les persones. Més endavant s'analitza aquest indicador amb més detall a l'apartat específic sobre la RGC.

Pel que fa al grup de persones que han necessitat ajuda aquest 2019, l'empitjorament de la situació a causa de motius laborals només afecta un 12% d'aquest col·lectiu.

La tipologia de l'ajuda rebuda varia en funció del temps de dependència dels ajuts. Quan més cronificats, més bàsica és l'ajuda que reben. Es veu a la gràfica següent com el suport de l'àmbit d'ocupació de la Creu Roja incideix positivament en el seu camí cap a la recuperació.

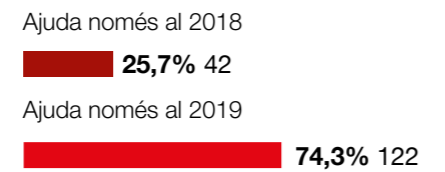
Els tres grups identificats

Nombre de persones y % calculats sobre les 573 persones enquestades

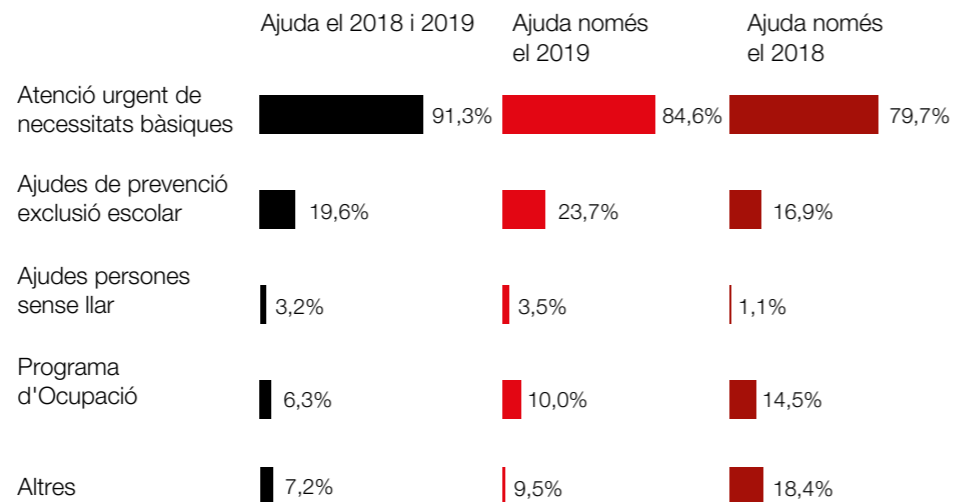
Les ajudes Intermitents

Nombre de persones y % calculats sobre 164 persones que han necessitat ajuda

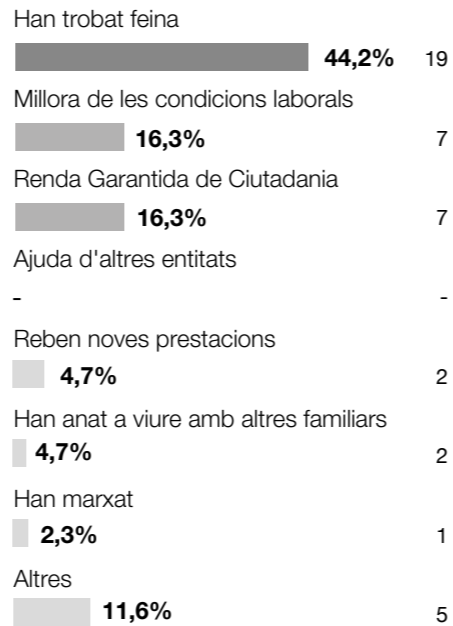
Ajuda rebuda

% de persones que necessiten ajuda o l'han necessitat en els darrers 2 anys. Multiresposta

Motius no continua necessitant ajuda al 2019

% calculats sobre 43 persones només va necessitar ajuda al 2018

4.3 Dades personals i familiars

En aquest bloc es descriuen les característiques dels participants en aquest estudi: sexe, edat, tipologia nucli familiar i persones que hi conviuen.

Sexe

Tot i que les dones representen més del 60% de les persones enquestades, la proporció amb els homes va variant en funció de la cronicitat de la seva situació. Les dones són les que menys consoliden la seva recuperació. Això es veu també entre el grup de les persones intermitents, on la proporció de dones que tendeixen a la cronificació —van tornar a necessitar ajuda el 2019— és superior a la de les que tendeixen a la recuperació —van deixar de necessitar ajuda al 2018—.

Edat

Si analitzem la situació segons franges d'edat, destaquem el següent:

1- Quant a la cronificació, les franges més altes d'edat són les que presenten un % més alt d'ajuda continuada (dos anys). Un 62% en la franja de 50-59 anys i un 75% els majors de 60 anys.

2- Quant a les persones que es recuperen (fa dos anys que no necessiten ajuda bàsica), 1 de cada 4 persones s'emmarca en la franja de 18-29 anys.

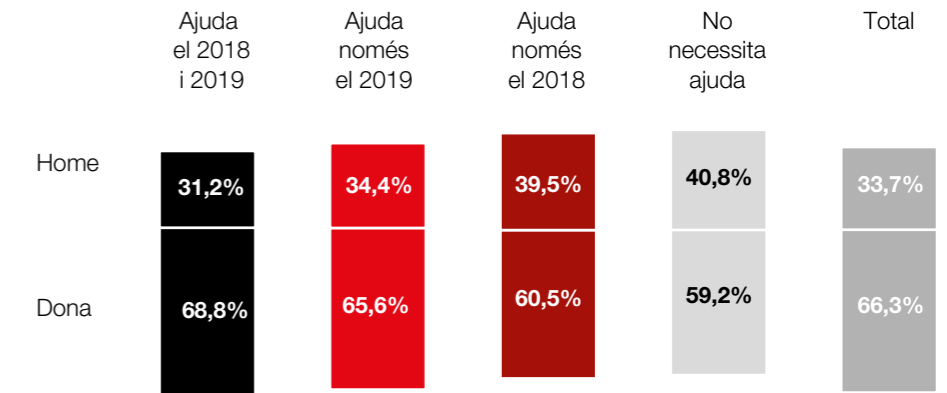
3- La intermitència es produeix a totes les franges d'edat però baixa dràsticament a partir dels 60 anys, on la seva situació tendeix a la cronificació.

Tipologia de nucli familiar

Més de la meitat dels nuclis familiars tenen fills/es a càrrec. Entre aquestes famílies, les monoparentals presenten una major evolució cap a la dependència dels ajuts. Aquest col·lectiu, per la seva especial vulnerabilitat, ha estat analitzat en detall a l'apartat 3.2.2.1 d'aquest estudi.

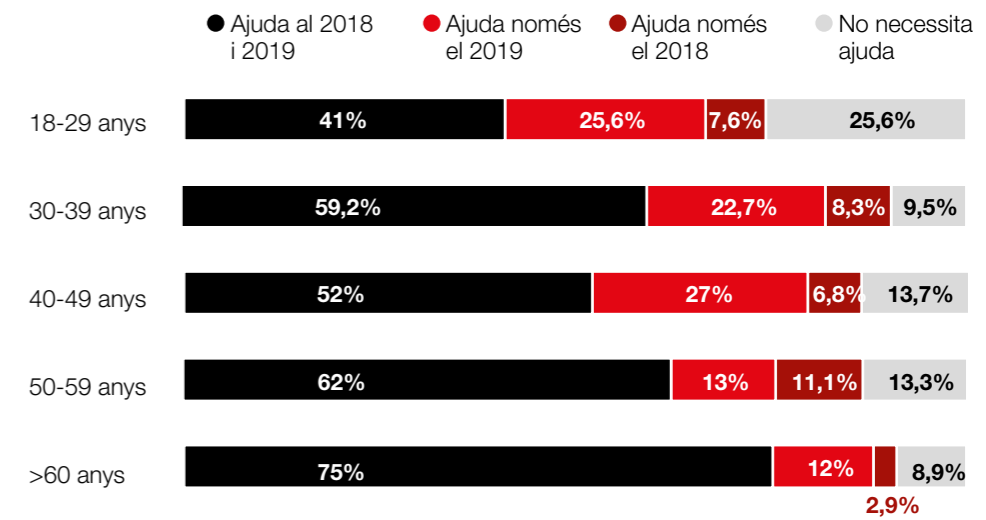
Sexe

% calculats sobre 573 persones enquestades a l'11è i 12è estudi

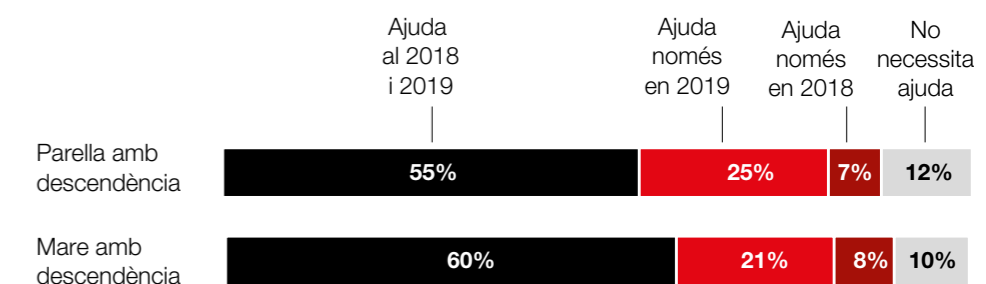
Edat

% calculats sobre 573 persones enquestades a l'11è i 12è estudi

Tipologia de nucli familiar

Percentatges calculats sobre els nuclis familiars que tenen fills a càrrec N=437

4.4 Situació econòmica

El 36% de les llars tenen uns ingressos per sota dels 600€ mensuals.

D'entre el col·lectiu cronificat, prop del 50% es troba per sota dels 600€. Per contra, en el col·lectiu que es recupera aquest any, el 83% té uns ingressos de 800€ o superiors. El col·lectiu que es recupera fa dos anys té ingressos superiors a 1000€ —un 56,3%—.

La procedència majoritària dels ingressos del 28,6% de nuclis familiars amb pobresa crònica prové de salari. No s'observen diferències significatives en

aquest percentatge entre les persones que estan en situació d'intermitència i les que ja no necessiten ajuda.

La prestació majoritària que reben les famílies és la RGC, amb un 16,5% del total de les llars enquestades, que arriba fins al 19,5% entre el col·lectiu més cronificat.

Les càrregues econòmiques també incideixen en la recuperació de les famílies. Se n'han pogut sortir les que tenen menys càrregues.

Despeses mensuals

Pobresa crònica (ajuda 2018 i 2019)

621€

Pobresa intermitent

Han tornat a necessitar ajuda al 2019

853€

Van necessitar ajuda al 2018

750€

Consoliden no ajuda

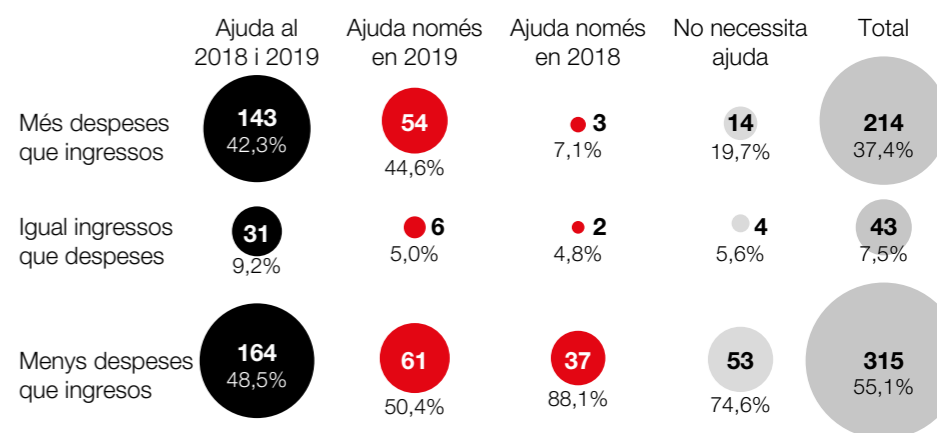
702€

El nivell de despesa és més alt entre els que tornen a necessitar ajuda al 2019 si el comparem amb els que fa 1 any o més que ja no la necessiten.

Si veiem ara la diferència entre les despeses i els ingressos mensuals, el 42,3% del col·lectiu més cronificat té més despeses que ingressos. En canvi el grup que es recupera (2 anys sense necessitar ajuda de la Creu Roja), gairebé en el 75% de les llars tenen despeses per sota dels ingressos.

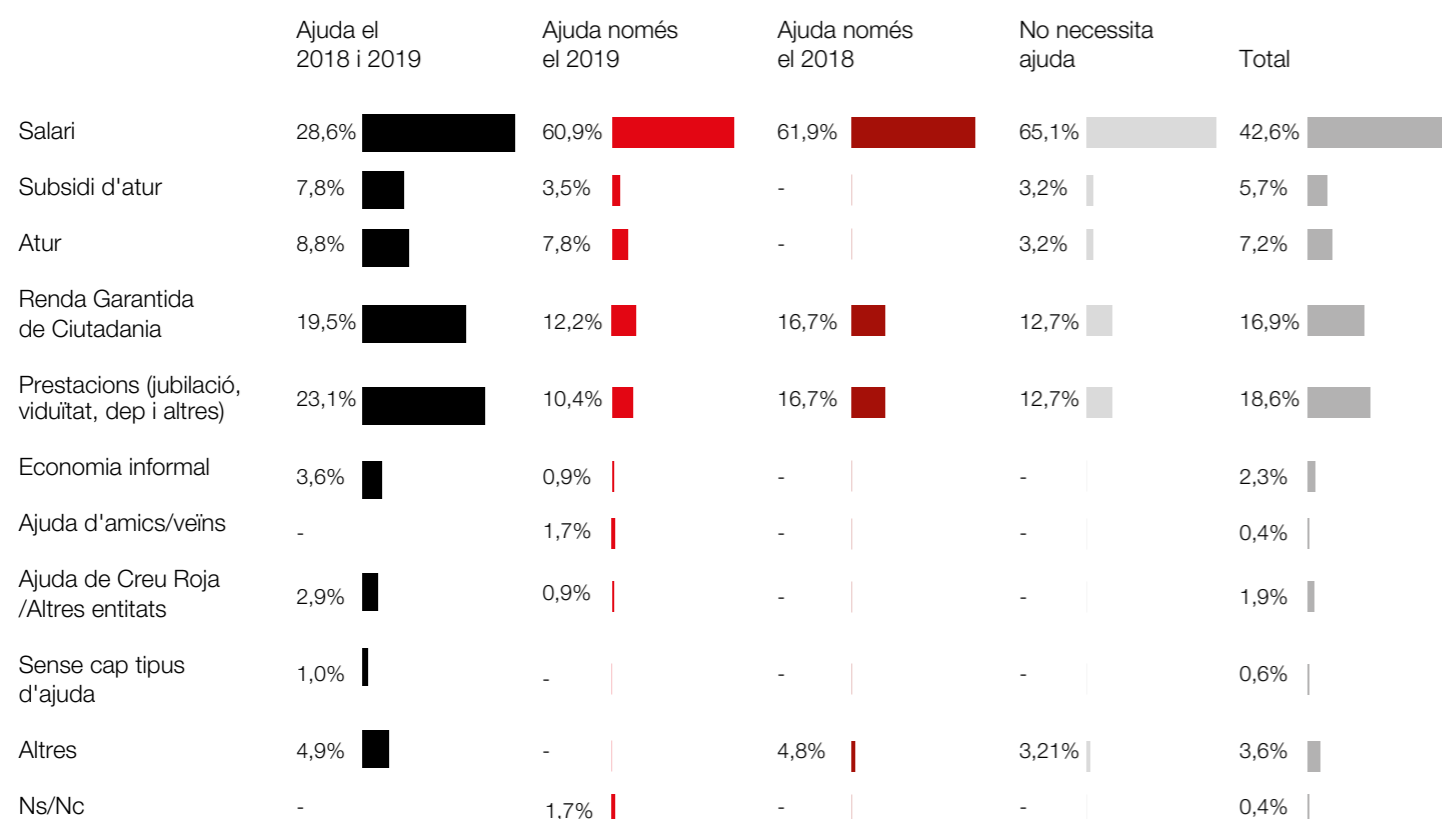
Despeses mensuals

Nombre de persones y % calculats sobre 573 persones enquestades a l'11 i 12è estudi

Procedència dels ingressos

Percentatges de persones que reben algun ingrés calculats a partir del total de cada grup de persones amb o sense ajuda

4.5 Dades d'Ocupació

En aquest bloc es recull informació sobre les dades d'ocupació laboral.

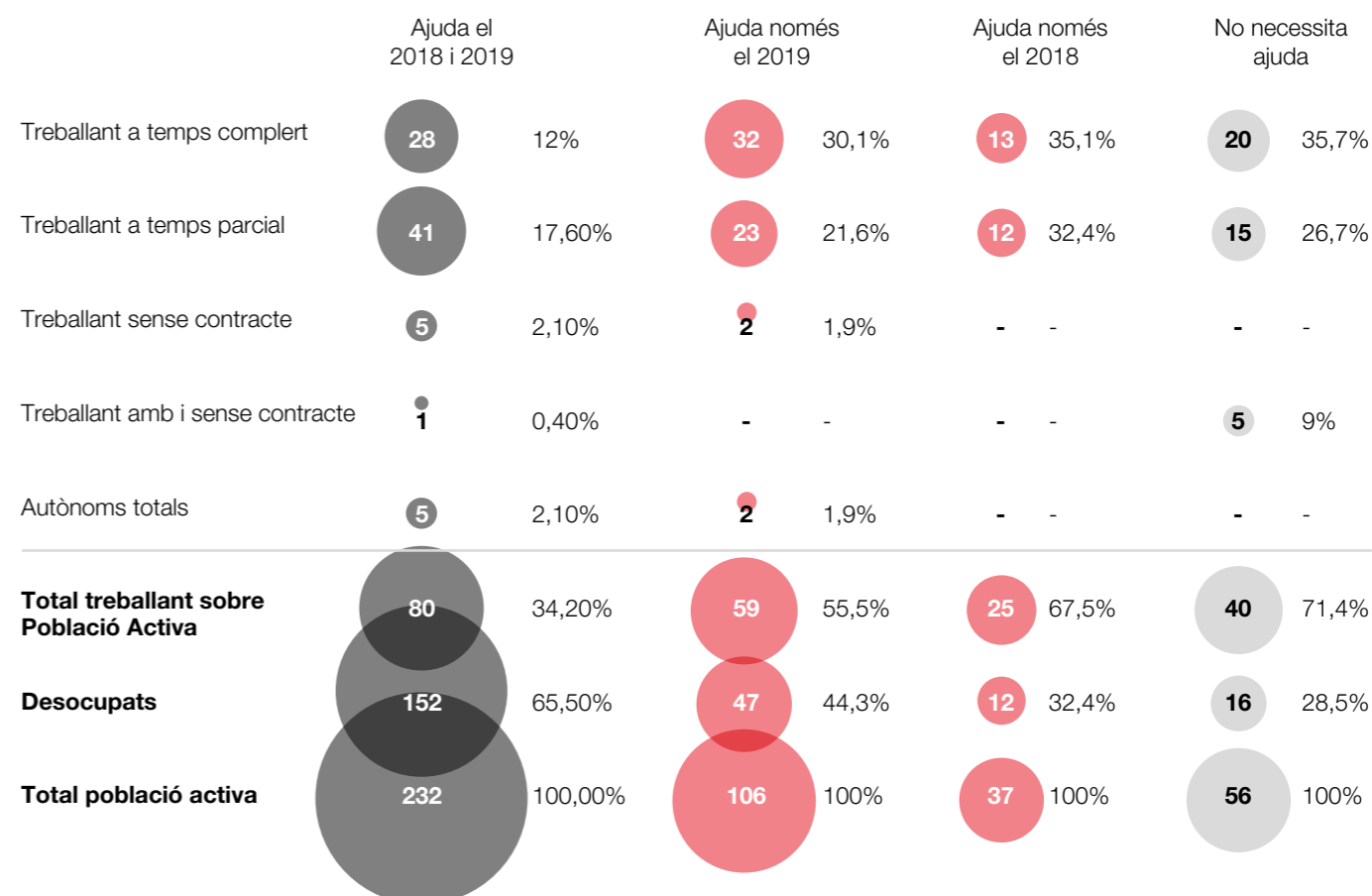
La intensitat i la qualitat de la feina són inversament proporcionals a la necessi-

tat d'ajuda. No obstant, cal tenir en compte que entre la població activa que ha tornat a necessitar ajuda aquest 2019, les persones que treballen (55,5%) superen les desocupades

(44,3%). Això dona una idea de la qualitat dels treballs.

Població activa

% calculats sobre 573 persones enquestades a l'11è i 12è estudi

D'altra banda, es veu com els percentatges de població activa són més baixos entre les persones que pateixen una situació de cronificació de la pobresa.

En aquest cas, persones jubilades, prejubilades, incapacitades i pensionistes suposen més del 25% d'atencions, fet que posa en alerta sobre el futur del sistema de pensions.

Situació actual

Nombre de persones i % calculats sobre 573 persones enquestades a l'11è i 12è estudi

	Ajuda el 2018 i 2019		Ajuda només el 2019		Ajuda només el 2018		No necessita ajuda		Total	
POBLACIÓ ACTIVA										
Treballant a temps complet	28	8,3%	32	26,0%	13	31,0%	20	28,6%	93	16,2%
A temps parcial	41	12,1%	23	18,7%	12	28,6%	15	21,4%	91	15,9%
Sense contracte	5	1,5%	2	1,6%	.	.	.	.	7	1,2%
Amb i sense contracte	1	0,3%	.	.	.	.	5	7,1%	6	1,0%
Autònoms (negoci familiar)	1	0,3%	2	1,6%	.	.	.	.	3	0,5%
Autònoms (una sola empresa)	4	1,2%	.	.	.	.	.	.	4	0,7%
Desocupat	152	45,0%	47	38,2%	12	28,6%	16	22,9%	227	39,6%
POBLACIÓ NO ACTIVA										
Tasques de la llar	13	3,8%	1	0,8%	2	4,8%	1	1,4%	17	3,0%
Jubilat/da	33	9,8%	5	4,1%	.	.	6	8,6%	44	7,7%
Prejubilat/da	2	0,6%	.	.	.	.	.	.	2	0,3%
Incapacitat permanent	16	4,7%	3	2,4%	2	4,8%	1	1,4%	22	3,8%
Pensionista	34	10,1%	5	4,1%	1	2,4%	3	4,3%	43	7,5%
Altres situacions	8	2,4%	3	2,4%	.	.	3	4,3%	14	2,4%

“Quan més gran ets, més complicat és reinserir-te al mercat laboral”

Nom: Juan Antonio Espindola Macedonio
 Edat: 67 anys
 Nacionalitat: Uruguai
 Lloc on habita: El Prat de Llobregat
 Fills: 2 filles majors d'edat
 Situació laboral: jubilat
 Introducció: Va arribar a la Creu Roja del Prat quan tenia 63 anys. Venia en recerca de feina ja que a casa eren tres persones en edat de treballar, totes aturades de llarga durada. A nivell emocional, Juan Antonio era en aquell moment el més fort i lluitava per trobar feina. La Creu Roja del Prat tenia una oferta oberta per a conductor de camió i li van suggerir que s'hi apuntés. Va passar l'entrevista amb èxit i el van contractar. Així i tot, els ingressos no eren suficients per mantenir les despeses de la llar i va demanar si es podia ajudar la resta de la família. El primer objectiu que ens vam plantejar va ser treballar amb la seva dona per empoderar-la. Conjuntament amb la Creu Roja de l'Hospitalet se li va preparar un itinerari de recerca de feina, ja que la Creu Roja del Prat no té programes d'ocupació. La dona va fer un curs de 200 hores i, després de les pràctiques, l'empresa va contractar-la.
 En Juan Antonio va estar treballant al Prat fins als 66 anys, no volia plegar. Després de 3 anys i amb una família que començava a sortir d'aquesta situació, es va jubilar. En aquests moments, la filla també treballa i tenen una economia familiar sanejada. En Juan Antonio és voluntari actiu de l'entitat.

Quan més gran ets, més complicat és reinserir-te al mercat laboral. Jo només treballava quatre mesos durant l'estiu i la resta de l'any no hi havia forma de trobar feina. Vaig decidir donar un cop de mà als horts lúdics del Prat i d'aquí sortia la verdura que aconseguia portar a casa. Tots els membres de la família estàvem a l'atur i trampejàvem com podíem.

No sabia a qui recórrer perquè soc immigrant i no tenia xarxa familiar, només amics. Quan em van atendre a la Creu Roja vaig sentir que tenia algú a qui explicar la meua situació i que em podia ajudar a sortir-me'n. Després de la meua experiència, si algú necessités suport per sortir endavant, li aconsellaria que anés a la Creu Roja, sempre t'ajuden a trobar una possible solució.

Quan treballes a la Creu Roja t'hi acabes "enganxant" perquè veus que hi ha moltes persones amb necessitats i sempre hi pots aportar el teu granet de sorra. Per això, quan em vaig jubilar, vaig decidir continuar-hi vinculat i fer-me'n voluntari.

“A la Creu Roja sempre t'ajuden a trobar una possible solució”

5

Dades relatives a la Renda Garantida de Ciutadania

5. DADES RELATIVES A LA RENDA GARANTIDA DE CIUTADANIA

En aquest apartat, es fa referència a les dades vinculades als indicadors de l'impacte de la RGC, integrades al qüestionari telefònic de l'estudi.

5.1 Grau de coneixement de la RGC

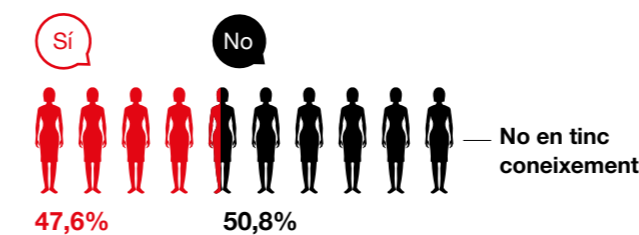
Augmenta el grau de coneixement de la renda garantida de ciutadania entre les persones enquestades, que passa del 41% l'any 2018 al 47,6% enguany.

Els homes, amb un 53,4%, presenten 10 punts més respecte a les dones —44,5%— en el grau de coneixement de la RGC.

Coneix vostè què és la Renda Garantida de Ciutadania?

% sobre els 877 enquestats

*Altres: 1,70%

5.2 Qui rep la RGC

Respecte al total de persones enquestades en aquest estudi —877—, el **16,19% (142 persones) ja estan rebent la RGC**. Comparat amb l'estudi de fa un any, aquest percentatge augmenta en gairebé 7 punts i passa del 9,5% al 16,19%.

Justament la percepció d'aquesta renda és el motiu pel qual el 13% de les persones enquestades han sortit de la situació de dependència dels ajuts de la Creu Roja.

A l'anterior estudi, aquest mateix percentatge era del 8,8%.

QUÈ ÉS LA RGC?

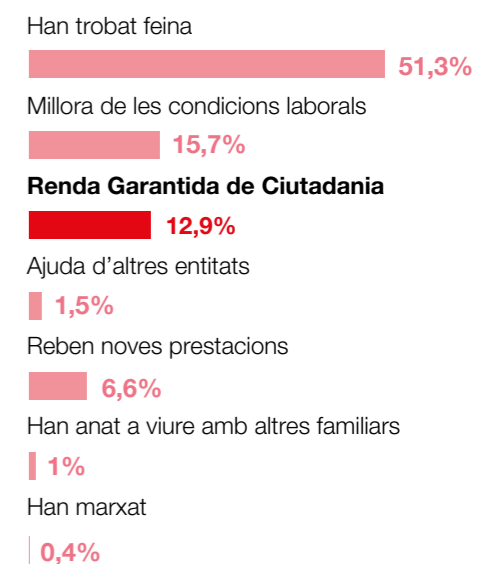
La RGC és una prestació social de naturalesa econòmica i percepció periòdica que té com a finalitat desenvolupar la promoció de la persona i el seu apoderament, i superar les condicions que l'han portat a necessitar aquesta prestació, condicionada si s'escau, a elaborar i seguir un pla d'inclusió social o d'inserció laboral.

Per a més informació consulteu l'annex Marc Referencial.

Motius per no necessitar actualment l'ajuda de la Creu Roja

% calculats sobre els enquestats que ja no necessiten ajuda de la Creu Roja

*Altres: 10,6%

Procedència d'ingressos

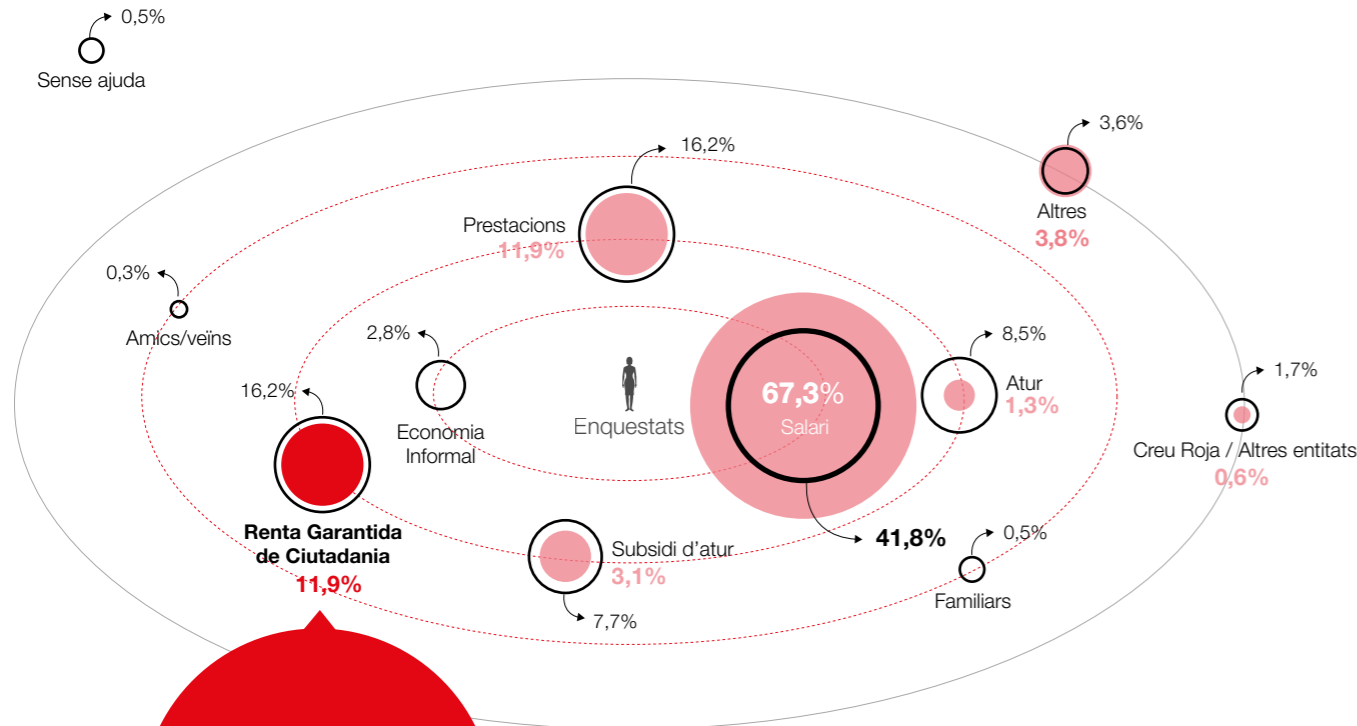
% calculats a partir del total de persones que reben algun ingrés

*Ns/Nc: 2 persones

LLEENDA

■ ■ ■
Dades referents a les persones que ja **no necessiten** ajuda de la Creu Roja.

○ ○ ○
Dades referents a les persones que **encara necessiten** ajuda de la Creu Roja.

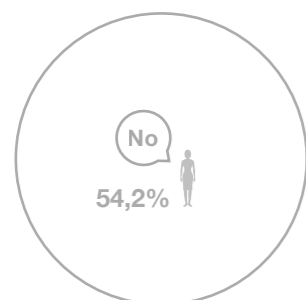
15,3%
té la RGC com a principal font d'ingressos

Al 35%
dels enquestats els cal assessorament de la Creu Roja en el procés i tramitació de la RGC

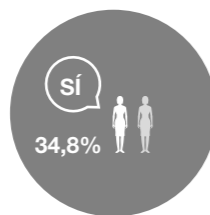
Li cal assessorament tràmits RGC?

% sobre el total de persones enquestades N=877

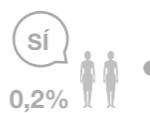
*Ns/Nc: 6% *Sí, totes les opcions: 4,7%

No, no li cal suport

Acompanyament personalitzat per fer les gestions

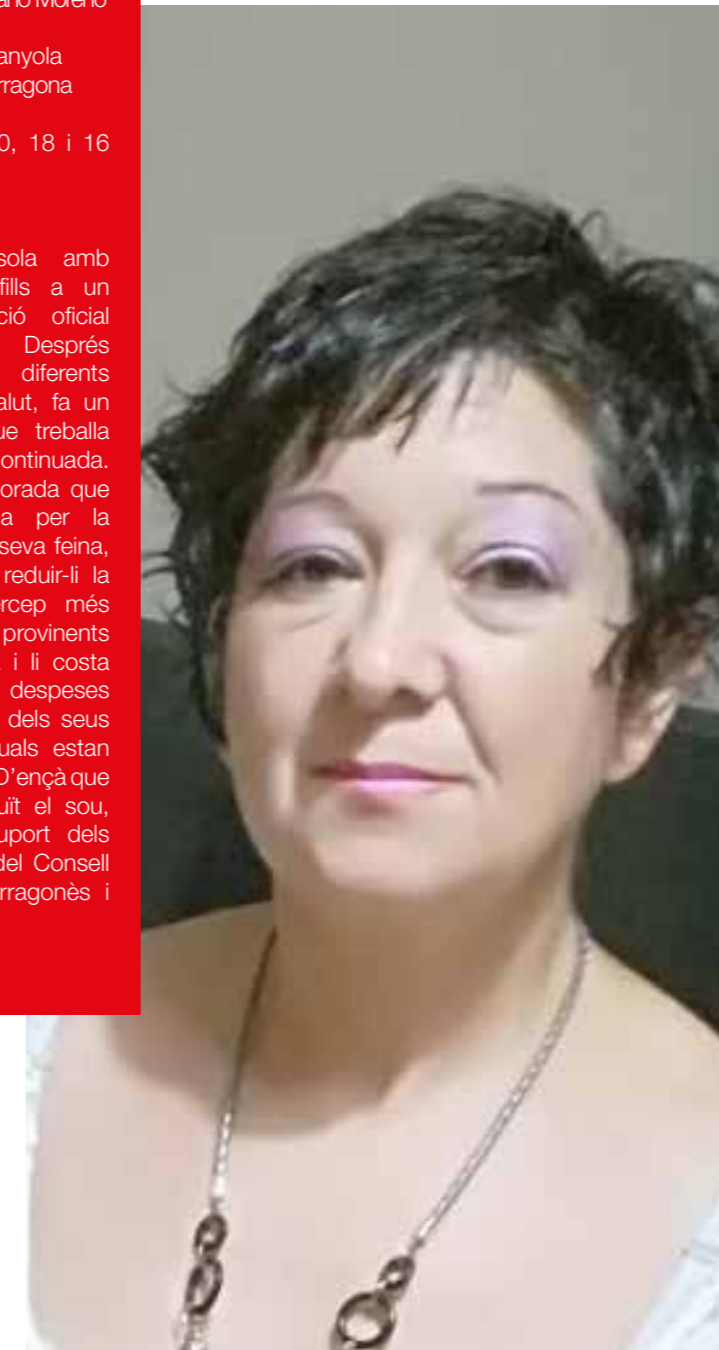
Suport i acompanyament per un tema idiomàtic

Suport per informació i tràmits online

“Vull estudiar de nou i formar-me per ascendir i aconseguir una feina millor”

Nom: Patricia del Caño Moreno
Edat: 46 anys
Nacionalitat: Espanyola
Lloc on habita: Tarragona (Constantí)
Fills: 3 fills de 20, 18 i 16 anys
Situació laboral: Treballadora
Situació: Viu sola amb els seus tres fills a un pis de protecció oficial a Constantí. Després d'haver patit diferents problemes de salut, fa un parell d'anys que treballa de manera continuada. Ara fa una temporada que està preocupada per la continuïtat de la seva feina, on han intentat reduir-li la jornada. No percep més ingressos que els provinents de la seva feina i li costa assumir les despeses residencials i les dels seus fills (dos dels quals estan cursant estudis). D'ençà que va veure disminuït el sou, necessita del suport dels Serveis Socials del Consell comarcal del Tarragonès i de la Creu Roja.

Durant els darrers anys, m'he trobat en diverses ocasions que amb el meu sou no cobria les necessitats bàsiques de la meva família. La Creu Roja s'ha portat molt bé i m'ha ajudat a sortir endavant proporcionant-me aliments, targetes per comprar roba i les ulleres que necessitaven els meus fills.

Vull estudiar de nou i formar-me com a encarregada de neteja per ascendir i aconseguir una feina millor. Cada cop hi ha més diferència entre els salaris que cobrem i el cost de la vida i no vull que els meus fills es trobin en una situació precària com la meua. Per això el meu objectiu és assolir una bona qualitat de vida i també els insisteixo molt perquè estudiïn i no es quedin estancats.

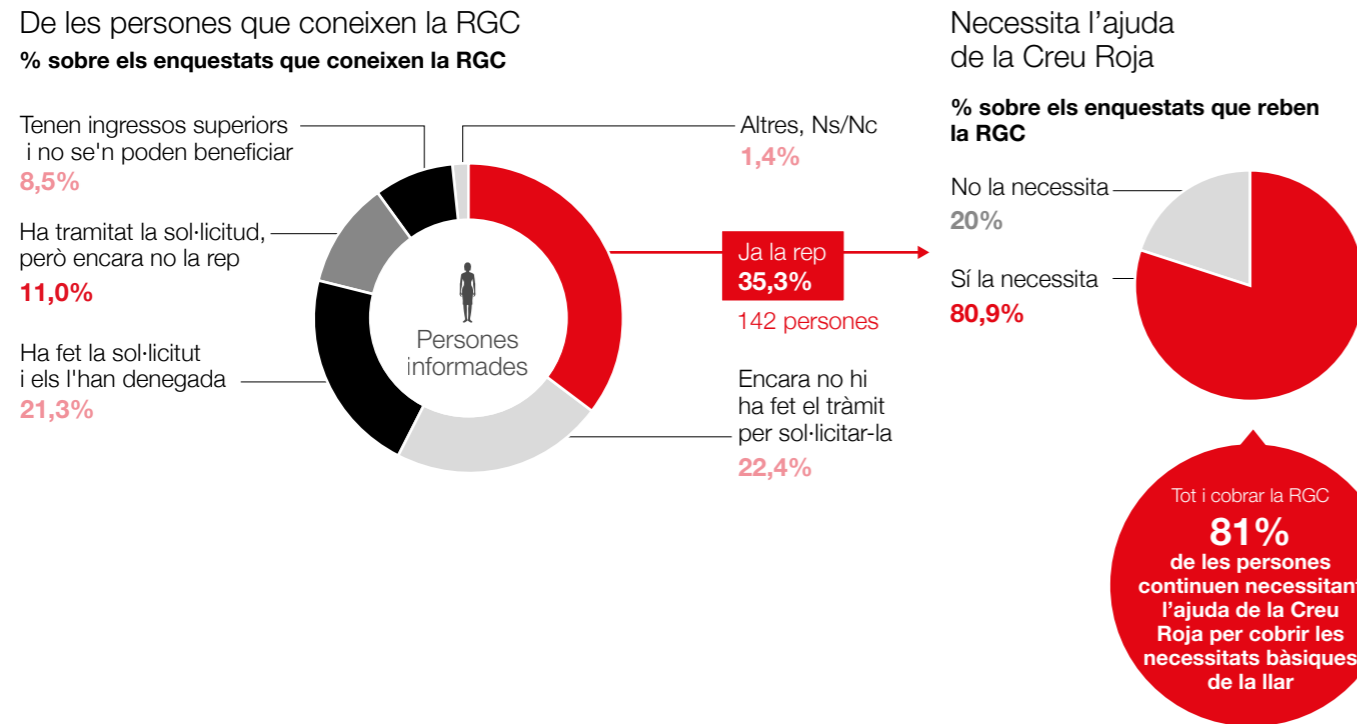
Cal esforçar-se per sortir endavant i no acomodar-se amb els ajuts que es puguin rebre. Sempre he pensat que cal moure's molt i continuar amb el cap ben amunt. Soc lluitadora i sé que amb el temps arriba la recompensa.

“Als meus fills els insisteixo molt perquè estudiïn i no es quedin estancats”

5.3 Indicadors de les persones que coneixen la RGC

El 47,6% del total de persones enquestades coneixen la RGC i, per tant, estan en disposició d'accedir a la sol.licitud.

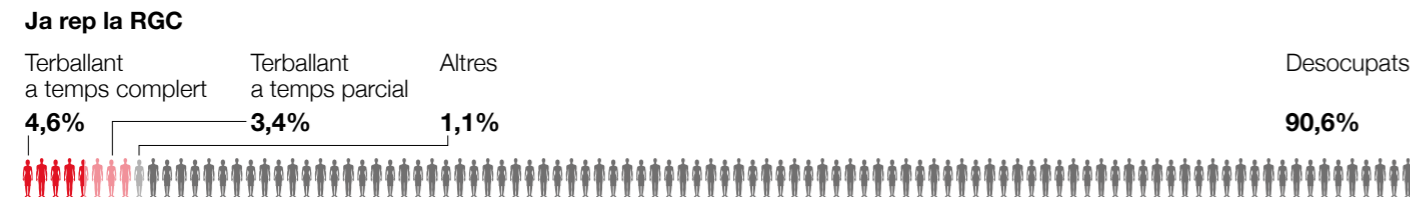

5.4 Indicadors referents a les persones que reben la RGC i necessiten ajuda de la Creu Roja

El 35,3% de les persones que coneixen la RGC ja l'està rebent. La mitjana de la quantia econòmica de la RGC es situa en 614,6€ mensuals.

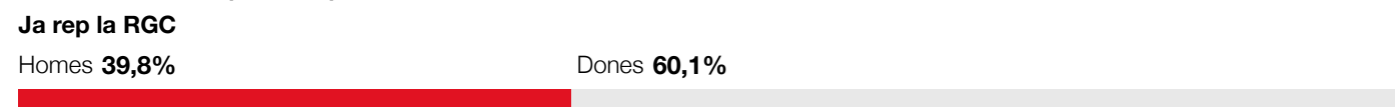
Situació laboral de la població activa

% sobre el 92 enquestats que formen part de la població activa i que reben la RGC

Per gènere

% sobre del 117 enquestats que reben la RGC

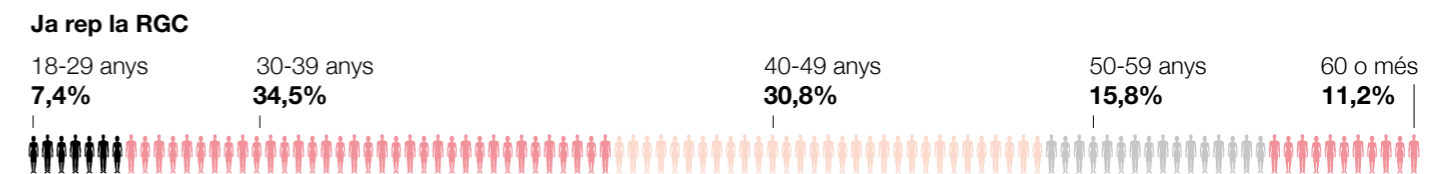
Despeses i ingressos mensuals de la unitat familiar

% sobre del 117 enquestats que reben la RGC

Segons Franges d'edat

% sobre del 117 enquestats que reben la RGC

Fills/es en edat escolar

% sobre del 117 enquestats que reben la RGC

Segons composició del nucli familiar

% sobre del 117 enquestats que reben la RGC

El 81% de les persones que reben la RGC continuen requerint l'ajuda de la Creu Roja per cobrir les necessitats bàsiques de la llar. El 91% d'aquest col.lectiu es troba en situació de desocupació. La forquilla dels ingres-

sos mensuals de la unitat familiar se situa majoritàriament entre els 800€-1.000€, amb una mitjana de despeses de la llar de 691€. La composició del nucli familiar està formada, principalment, per parella

amb descendència —un 60%— i el 23% són famílies monoparentals amb mare al capdavant. La franja d'edat més afectada és la de les persones d'entre 30-39 anys.

5.5 Persones a qui els han denegat la RGC

En l'estudi actual, a més del 21% de les persones que coneixen la renda i que han fet el tràmit de sol·licitar-la, els han denegat. Principalment per tenir ingressos superiors, majoritàriament de feines a temps parcial, i per no poder acreditar residència continuada.

Més del 90% d'aquestes persones necessiten ajuda de la Creu Roja per cobrir les despeses bàsiques de la llar amb una forquilla majoritària d'ingressos mensuals d'entre 300-600€ -un 42%- provinent majoritàriament de feines a temps parcial -el 38,3%-, i una mitjana de despeses mensuals de la llar de 564€.

Referent a la seva situació laboral, prop del 58% es troben desocupades, el 22,5% tenen feina a temps parcial seguit del 18,3% amb feines a temps complet.

El 51% son nuclis familiars compostats per parella amb descendència, seguit del 30,7% que son famílies monoparentals amb mares al capdavant.

Motius pels que els han denegat la RGC

% sobre els 86 enquestats que els han denegat la RGC

Continuen necessitant l'ajuda de la Creu Roja

Total	78	99,6%
Per superar els ingressos	10	12,8%
Per treballar jornada parcial/completa	26	33,3%
Per no acreditar residència continuada	13	16,6%
Per béns immobles suficients	3	3,8%
Per baixa voluntària	2	2,5%
Per Pensió no contributiva (PNC)	6	7,6%
Per ingrès en centre/residència	1	1,2%
Per altres motius	17	21,8%

6

CONCLUSIONS

Les conclusions que es detallen tot seguit es basen en els resultats de l'enquesta panel a la que es fa referència en l'apartat 4. Es van tornar a contactar totes les persones que van participar en l'11è estudi i van accedir a respondre l'enquesta de nou 573.

D'aquesta manera, doncs, es pot veure quina és l'evolució d'aquest col·lectiu amb una dimensió temporal.

1. Un col·lectiu de fragilitat extrema

Malgrat que la foto fixa que es van obtenir amb els resultats de l'11è estudi donava una perspectiva força encoratjadora -un 36% de les persones que havia rebut ajuda bàsica de la Creu Roja ja no la necessitava-, el seguiment d'aquest grup que aparentment es recuperava mostra ara un retrocés en aquesta millora. La condició de les persones que han sortit d'una situació de pobresa és tant extremadament fràgil que qualsevol petit canvi provoca un retorn a la situació anterior.

Vist així, amb una perspectiva de 2 anys, per cada 12 persones que consoliden la seva recuperació, n'hi ha 21 que tornen a la situació de pobresa de la que havien sortit temporalment ara fa un any. Prop del 60% ni tant sols ha experimentat una lleugera millora.

2. Factors personals que dificulten la recuperació

Tot i que es parla de l'extrema fragilitat i de l'impacte que suposa qualsevol petita variació en la situació d'aquestes persones, també és cert que hi ha determinats factors personals, com ara el sexe i l'edat que estan directament relacionats amb les capacitats de recuperació.

Dones. Les dones representen més del 66% de les persones enquestades, però a més, aquest percentatge s'incrementa proporcionalment a la dependència dels ajuts. D'entre el grup de persones que presenten una situació més cronificada, el 68,8% són dones i el 31,2% homes. Per altra banda, per cada 15 homes que consoliden la seva recuperació, només hi ha 11 dones que ho aconsegueixen.

Majors de 50 anys. Tot i que la dependència dels ajuts és alta en totes les franges, cal posar atenció en el grup de persones de major edat que es troben al final de la seva vida laboral o que ja no formen part de la població activa i que, per tant, tenen menys possibilitat de recuperació a través de la millora dels ingressos. Aquest col·lectiu es troba en una clara situació de cronificació: el 62% de les persones entre els 50-59 anys ha necessitat ajuda de manera continuada -2 o més anys-. Aquest percentatge arriba al 75% entre les persones majors de 60 anys.

3. Ingressos familiars i qualitat de l'ocupació

Altres factors a tenir en compte en la recuperació de les persones són la composició familiar, la situació laboral, els ingressos i les càrregues econòmiques.

Família. Les famílies monoparentals -fonamentalment mares amb descendència càrrec- representen el 28% de totes les famílies amb infants a càrrec. El seu percentatge de recuperació és sensiblement inferior -10% enfront el 12% de la resta de famílies amb infants- i presenten una major tendència a la dependència dels ajuts -60% respecte el 55% de la resta que necessiten ajuda de manera continuada-.

Ocupació. El 65% de famílies que consoliden la seva recuperació ho fan perquè obtenen un salari. Però els ingressos provinents del treball són també la principal font d'ingressos de prop del 29% de les famílies que necessiten ajuda de manera continuada. En analitzar la situació laboral de la població activa enquestada es pot identificar que entre les persones que pateixen pobresa intermitent que han tornat a necessitar ajuda el 2019, les persones que treballen - el 55,5%- superen les desocupades -44,3%-, i entre el col·lectiu més crònic, representen el 34,2%. Es constata així un cop més que l'ocupació esdevé una condició necessària però de cap manera suficient -i cada cop menys- per sortir de la situació de pobresa. Més que no pas la situació laboral, la intensitat i la qualitat de la feina són els factors fonamentals que incideixen en la recuperació de les persones.

Ingressos i càrregues. El 36% de les famílies tenen uns ingressos que se situen per sota dels 600€ mensuals, percentatge que arriba al 50% entre el col·lectiu que continua depenent dels ajuts. Entre les persones que es recuperen, el 83% compta amb uns ingressos mensuals de 800€ o més.

Els volum d'ingressos familiars marca la tendència en l'evolució de les persones cap a una consolidació de la seva situació envers una millora definitiva, però aquesta visió seria incompleta si no es té en compte el nivell de la despesa. Així, es constata que entre les persones amb pobresa intermitent que han tornat a necessitar ajut, les despeses a afrontar són superiors que entre les que s'han recuperat. La mitjana de despesa en les llars que es troben ja fora de la situació de pobresa se situa en els 702€, notablement per sota de la que han de fer front les persones que han tornat a sol·licitar ajuda el 2018 -750€- i el 2019 -853€-.

4. Ajuts que pal·lien la situació però no la resolen

L'ajuda alimentària continuada, a través de l'entrega d'aliments o de targetes de prepagament, són els principals ajuts que reben les persones que segueixen necessitant el suport de la Creu Roja. A major cronicitat, més bàsica és l'ajuda que sol·liciten i que obtenen.

Entre les persones que tendeixen a la recuperació -han requerit ajut el 2018 però no el 2019- destaca que el 14,5% ha participat en projectes d'ocupació de la Creu Roja, percentatge que es redueix a més de la meitat entre el col·lectiu que presenta una major cronicitat.

La freqüència d'altres tipus de suport de caire no material que permeten realitzar un treball més integral amb les persones també és molt més alta entre el col·lectiu que tendeix a la recuperació -18,4% enfront el 7,2% amb major cronicitat-.

La gran dependència de l'ajuda bàsica dificulta enormement el treball de les entitats que miren de donar-li resposta per a la recuperació de les persones que la pateixen. Això sí, quan és possible el treball integral i no merament assistencial, els resultats són encoratjadors.

5. Renda Garantida de Ciutadania, un dret social encara en construcció

La RGC constitueix la principal font d'ingressos familiars del 15,3% de les persones enquestades. Tot i que ha esdevingut la prestació majoritària, se situa molt per sota del salari, del qual procedeixen els ingressos del 42,6% de totes les llars.

El percentatge de persones que reben la RGC augmenta en gairebé 7 punts respecte de l'estudi anterior i se situa en el 16,2% de les persones enquestades. Justament la percepció d'aquesta renda és el motiu pel qual el 13% de les persones deixen de necessitar l'ajuda de la Creu Roja.

Malgrat que aquestes dades mostren una millora en la implantació d'aquest dret social respecte a ara fa un any, s'observa que encara queda un llarg recorregut per a la seva consolidació.

Un dret de lenta implantació. El procés de sol·licitud i de tramitació encara resulta lent i la seva implantació integral no es preveu efectiva a curt termini. A més a més, el procés per accedir resulta complex de manera que el 40% de les persones enquestades a l'estudi, demana assessorament en el procés de sol·licitud i tramitació de la prestació.

Necessitats bàsiques de la llar sense garantir. El 35,3% de les persones que coneixen la RGC ja l'estan rebent, tot i que el 81% d'aquestes continuen necessitant l'ajuda de la Creu Roja per cobrir les necessitats bàsiques de la llar. Es tracta d'una dada preocupant que fa que, amb una mitjana d'ingressos mensuals d'entre 800€ i 1000€, i una mitjana de despeses de gairebé 700€, aquesta renda no resulti suficient per a garantir la cobertura de les necessitats bàsiques de la llar.

La denegació del dret. Més del 21% de les persones que coneixen la renda i que han fet el tràmit de sol·licitar-la manifesten que els l'han denegada. Els principals motius de la denegació han estat comptar amb ingressos superiors, majoritàriament per realitzar feines a temps parcial i no poder acreditar la residència continuada.

8 de cada 10 persones a les quals se'ls ha denegat la RGC tenen menors a càrrec i 3 de cada 10 formen part de famílies monoparentals. També, en el 60% dels casos de denegació els ingressos mensuals per unitat familiar se situen per sota dels 600€.

7

ACCIONS DE
LA CREU ROJA

ACCIONS

• PROGRAMA: PERSONES EN SITUACIÓ D'EXTREMA VULNERABILITAT

• Ajudes per a l'atenció urgent a necessitats bàsiques

- **Kits de suport social:** ajudes de primera necessitat que la Creu Roja dona a famílies que ho sol·liciten i que es troben en situació de vulnerabilitat. Es tracta de kits d'alimentació o kits d'higiene personal i de la llar. Cobreixen també les necessitats bàsiques en alimentació i higiene dels infants. A més, contenen productes més específics com bolquers i aliments per a nadons.
- **Targetes de suport alimentari:** targetes de prepagament que es reparteixen entre famílies en situació de vulnerabilitat perquè puguin comprar aliments, especialment frescos, en comerços de proximitat i de forma normalitzada.
- **Aliments frescos:** es distribueixen en assemblees locals i comarcals de la Creu Roja gràcies a les donacions de petits comerços de proximitat o als excedents de producte fresc (fruita i hortalisses) que donen els pagesos i alguns supermercats.
- **Programa operatiu d'ajuda europea als més desfavorits:** és un pla de la Unió Europea (UE) de distribució de productes de primera necessitat entre les persones en situació de vulnerabilitat. 1 de cada 4 beneficiaris són infants.
- **Entrega d'aliments específics per a intoleràncies i al·lèrgies:** entregues mensuals d'aliments adaptades a les necessitats de les famílies amb membres que pateixen al·lèrgies o intoleràncies al gluten, a la llet o a l'ou.
- **Vestuari d'hivern:** entregues econòmiques mitjançant targetes precarregades o diners en efectiu per a la compra de roba i calçat d'hivern per a la infància.
- **Ajudes directes per evitar la pèrdua de l'habitatge:** són ajuts econòmics puntuals per a les famílies més desfavorides per atendre despeses de lloguer o d'hipoteca a fi d'evitar, en els casos en què sigui possible, la pèrdua de l'habitatge.
- **Ajudes per atendre el pagament dels subministraments de la llar:** com en l'anterior tipologia d'ajuts, són ajudes per evitar el tall de subministraments de la llar i/o prestar-ne suport en el pagament.

- **Fons especial per a ajudes socials d'emergència:** per a aquells casos excepcionals amb un alt grau de vulnerabilitat que requereixen una intervenció integral de la seva problemàtica a nivell humanitari.

Les ajudes per a la cobertura de necessitats bàsiques tenen vinculades mesures d'acompanyament per treballar la prevenció i suport de les famílies:

- **Tallers d'economia domèstica i d'estalvi energètic:** pretenen dotar d'eines i consells per millorar la gestió dels ingressos i despeses familiars, així com per reduir i optimitzar els consums de la llar (llum, aigua, gas...).
- **Tallers i formacions d'educació alimentària:** educació per promoure una alimentació saludable, econòmica i sostenible adreçada a la prevenció i millora de la salut dels infants.
- **Tallers de suport emocional:** tallers conduïts per una psicòloga per treballar capacitats que ajudin a l'apoderament i reforç de l'autoestima de les persones participants. En els casos que és necessari, se'n fa un seguiment individual.
- **Escola de pares i mares:** tallers amb pares i mares per treballar diferents habilitats que afavoreixin la parentalitat positiva vers el creixement i desenvolupament dels infants en l'àmbit familiar.

Ajudes per a la prevenció de l'exclusió escolar en temps de crisi

- **Atenció integral a persones sense llar:** afavorir la cobertura de necessitats bàsiques (alimentació, higiene, etc.), facilitar diferents alternatives que permetin disminuir l'estada al carrer, fomentar accions de promoció de la salut així com potenciar el restabliment de la seva xarxa familiar i/o social, que permeti vèncer l'aïllament social que els envolta.
- **Unitats d'emergència social:** són un recurs per a l'apropament i reducció de danys de les persones que es troben en situació de sensellarisme. Estan orientades a la detecció de persones que viuen al carrer i tenen dificultats per accedir als diferents recursos d'atenció i donar resposta a les necessitats més bàsiques.
- **Equipaments:** amb l'objectiu de cobrir les necessitats bàsiques de les persones que hi accedeixen i possibilitar

l'inici d'un procés d'inclusió mitjançant intervencions socioeducatives. Disposen de: allotjament nocturn, atenció social i sanitària, menjador, higiene i rober, espai de lleure, descans, tallers, activitats i consigna.

• PROGRAMES ESPECÍFICS ADREÇATS A LA MILLORA DE LA SALUT

La Creu Roja desenvolupa accions per millorar la salut de la ciutadania mitjançant accions de prevenció i promoció de la salut a través de projectes de sensibilització, educació, orientació i atenció sociosanitària.

A més d'aquesta vessant preventiva, durant els últims anys, ateses les creixents demandes, es desenvolupen també un seguit d'iniciatives i ajuts adreçats a evitar els efectes de la crisi sobre les persones, actuant, per tant, d'una forma directa o bé indirecta sobre els factors que determinen la salut dels col·lectius més vulnerables.

Les principals accions endegades per millorar les desigualtats en salut arran de la crisi són

- **Ajuts sanitaris:** ajuts en finançament de tractaments mèdics o, bé de forma puntual o bé contínua, en tractaments crònics, d'aquelles persones que no poden pagar les despeses farmacèutiques no assumides per la seguretat social. Inclou acords beneficinosos amb ajuts socials per temes odontològics, òptics, ortoprotèsics, etc.
- **Projectes en col·laboració amb diferents entitats i/o fundacions per a l'atenció oftalmològica, odontològica i podològica dels grups de persones més vulnerables:** inclouen la recerca de convenis de col·laboració que facilitin l'accés de determinades prestacions a preus socials per a les persones que no poden satisfer la despesa; les derivacions així com el seguiment d'aquest col·lectiu.
- **Atenció i suport emocional:** les accions de suport emocional, grups d'ajuda i d'enfortiment d'autoestima resulten eines molt efectives per ajudar a superar les situacions de dificultat per les quals passen les persones ateses per la Creu Roja.

Altres projectes desenvolupats per millorar la salut dels col·lectius més vulnerables:

Altres projectes desenvolupats per millorar la salut dels col·lectius més vulnerables:

Productes de suport per a la Gent Gran: entrega de productes (ajuts tècnics) a les persones grans per augmentar la seva independència, facilitar l'autonomia de la persona en el seu entorn més proper i prevenir accidents tant a la llar com al carrer.

Promoció de la salut per la Gent Gran: activitats adreçades a persones majors de 65 anys per afavorir un envelliment actiu i saludable mitjançant el foment de l'exercici físic, caminades, xerrades, etc. Inclou el projecte de prevenció de la hipertensió arterial d'alta prevalença en aquest col·lectiu.

Projectes tecnològics d'atenció permanent

Projectes on s'utilitza la tecnologia per al seguiment de persones amb diferents situacions de vulnerabilitat, com per exemple: seguiment sociosanitari de persones a domicili (Teleassistència Domiciliària), seguiment d'emergències i problemes de salut fora del domicili (Teleassistència Mòbil), localitzador GPS per a persones amb deteriorament cognitiu (LOPE), etc.

Atenció a drogodependències i malalts d'HIV/SIDA:

gestió de serveis de reducció de danys adreçats a persones consumidores de drogues en actiu, tractaments ambulatoris i atenció a malalts de HIV/SIDA.

Prevenció i reducció de riscos en el consum de drogues:

treball en espais d'oci nocturn per informar i donar eines als joves perquè siguin capaços de prevenir i/o disminuir riscos derivats dels nous patrons de consum que indiquen una possible tendència a consumir drogues més barates o barreges més econòmiques no conegudes que n'incrementen el risc.

Acompanyaments a malalts hospitalitzats: programes d'acompanyament a malalts hospitalitzats, tant adults com infants, per millorar la seva estada hospitalària ajudant a reduir el desajust emocional que comporta el procés d'emmalaltir, l'hospitalització i la convalescència. Es dedica especial atenció a la infància hospitalitzada mitjançant activitats lúdiques i educatives.

Programes de promoció i educació per a la salut:

activitats formatives i informatives adreçades a ampliar els coneixements i actituds per a la prevenció de malalties de transmissió sexual/parenteral, mètodes anticonceptius, HIV, hepatitis, prevenció de conductes violentes, etc. Aquestes activitats van adreçades tant a infants i adolescents com a la població en general.

Atenció socio sanitària a dones que exerceixen la

prostitució: projectes adreçats a l'assessorament, prevenció i acompanyament sanitari de dones en situacions d'especial vulnerabilitat que moltes vegades no disposen de targeta sanitària.

- **PROGRAMES SOCIOEDUCATIUS PER A LA INFÀNCIA**

- **Inclusió de nens i nenes en risc d'exclusió social (INN) (CRJ):** el projecte es presenta com un recurs adreçat a la infància i adolescència entre 6 i 16 anys, a través del qual poden desenvolupar activitats amb un marcat caràcter integrador, que potenciï el seu desenvolupament harmònic i la seva autonomia personal.
- **La joguina educativa (CRJ):** el projecte de la joguina educativa té una doble vessant: per una banda, sensibilitzar sobre els valor de la joguina com a eina de transmissió de valors; i per l'altra, garantir que tots els infants poden gaudir d'una joguina nova, no bèl·lica i no sexista, almenys una vegada a l'any.
- **Promoció de l'Èxit escolar (CRJ):** projecte adreçat a infants en etapa d'educació obligatòria (6-16 anys) i que es troben en risc d'exclusió social a través del qual es pretén fomentar habilitats socioeducatives i promoure l'educació en valors fora de l'entorn acadèmic mitjançant activitats lúdiques i formatives. Se centra principalment en l'acompanyament educatiu, les habilitats personals, l'educació per a la salut, els hàbits alimentaris i les activitats de lleure.

- **PROGRAMES ADREÇATS ESPECÍFICAMENT A PERSONES REFUGIADES O IMMIGRADES**

En l'àmbit de les persones refugiades i immigrades, la Creu Roja desenvolupa un seguit d'accions i projectes socials d'atenció, adaptant-los sempre a la realitat social i a les necessitats de les persones.

- **Programa d'atenció a sol·licitants d'asil i refugiats:** adreçat a aquelles persones que arriben al nostre país i que, per diferents raons (polítiques, religioses, conflictes armats...) veuen amenaçada la seva integritat física i demanen asil polític. L'objectiu és donar atenció social, psicològica, legal, formativa i ocupacional a aquest col·lectiu, tant d'urgent necessitat com de seguiment.

El programa s'estructura en diferents fases, amb diferents serveis i cobertures depenent de la situació de cada cas: primera acollida, acollida temporal, integració i autonomia.

- **Programa d'acollida integral i integració per a persones immigrades:** acollida de persones nouvingudes que resideixen al nostre territori procedents de països amb escassos recursos econòmics i en situació social precària. L'objectiu principal és oferir una atenció social integral i contribuir així a la millora de la seva qualitat de vida, proporcionant les eines adequades (informació, orientació, formació, assistència social, sanitària, psicològica...), que facilitin a la persona que ho necessiti un grau d'autonomia en el mínim temps possible.
- **Programa de retorn voluntari al país d'origen:** adreçat a persones d'origen immigrant en situació administrativa irregular i demandants d'asil denegats, a persones en condicions d'alta vulnerabilitat amb greus problemes d'integració i/o salut que desitgin tornar al seu país i no disposin de mitjans econòmics i a persones amb l'estatut de refugiat que volen tornar al seu país d'origen perquè les circumstàncies han canviat. L'objectiu és cobrir les despeses de les persones que, de forma voluntària, desitgen retornar per les dificultats trobades en el seu procés d'inserció al nostre territori, per tal que ho facin en les millors condicions possibles, tenint en compte que cal garantir que el retorn és la millor opció per al sol·licitant i que la seva situació social millora.
- **Reagrupament familiar i integració:** adreçat a persones que tinguin el visat de reagrupament familiar lliurat per la Subdelegació del Govern i que hagin estat reclamades per un familiar que es trobi a Espanya com a refugiat/ada. Han de tenir el visat per extensió familiar d'asil. Aquest programa té com a objectiu possibilitar la unió de les famílies que, per raons alienes a la seva voluntat, estan separades i no poden reunir-se pels seus propis mitjans.
- **Restabliment del contacte familiar i serveis socials internacionals:** programa adreçat als familiars o a l'entorn de les víctimes, militars i/o civils, per donar-los suport en la recerca dels seus éssers estimats que hagin desaparegut en el context de diferents situacions d'emergència, catàstrofe o de conflicte. Els objectius són restablir el contacte entre els familiars que, ja sigui per causes polítiques, catàstrofes naturals, problemes derivats de la immigració, problemes socials, etc., hagin trencat el vincle de relació.

- **PROJECTES D'OCUPACIÓ**

Programes adreçats a facilitar la inserció laboral de les persones:

- **Programa SARA:** realització de tallers de motivació personal i per a l'ocupació adreçat a dones immigrades molt allunyades del mercat laboral.
- **"Puentes hacia el empleo":** programa d'activació i motivació laboral adreçat a dones molt allunyades del mercat laboral.
- **Xarxa Ariadna:** programa adreçat a persones sol·licitants d'asil, refugiades i amb altres mesures de protecció internacional.
- **Itineraris per a persones en difícil inserció:** itineraris integrals d'inserció adreçats a persones immigrades i autòctones en situació de vulnerabilitat i altres col·lectius.
- **Incorpora:** projecte d'intermediació laboral de l'Obra Social "la Caixa" per a col·lectius vulnerables. La Creu Roja hi està adherida i, en el seu cas, està especialitzada en afavorir la incorporació i la inserció laboral de dones amb especial dificultat, incidint en el teixit empresarial.
- **Impuls@:** projectes d'autoocupació i microcrèdits per a població en general amb esperit emprenedor.
- **Punts formatius Incorpora:** projecte emmarcat dins de l'Incorpora en el qual desenvolupem accions formatives per a la millora de l'ocupabilitat.
- **Aprendre treballant:** espais mixtos de formació i ocupació per a joves inscrits al Sistema de Garantia Juvenil, mitjançant la implicació empresarial en la formació capacitadora dels i les joves en un ofici en concret.
- **Formació per a joves de Garantia Juvenil:** projecte adreçat a joves inscrits en el sistema de Garantia Juvenil on es realitzen accions formatives que completen els itineraris dels i les joves.
- **"Pulsa empleo" per a joves de Garantia Juvenil:** projecte adreçat a joves inscrits en el sistema de Garantia Juvenil en què es realitzen accions d'activació vers la recerca activa de feina, orientació individual i grupal, així com acompanyament sociolaboral.

- **Escola de segones oportunitats per a joves de Garantia juvenil:** projecte adreçat a joves inscrits en el sistema de Garantia Juvenil que necessiten una activació/motivació per continuar amb els estudis reglats, que volen obtenir l'ESO mitjançant suport específic i/o que no tenen una definició del seu perfil professional i volen realitzar accions formatives de tast d'oficis com a pas previ.
- **Repte social empresarial "Alianzas para el empleo":** prospecció laboral i establiment d'aliances empresarials a les accions d'orientació, formació, intermediació i relació amb l'entorn.
- **"Apoyo empleo +45":** itineraris integrals d'inserció adreçats a persones majors de 45 anys en situació d'atur.
- **Clubs de Feina:** espai que ofereix suport, assessorament i suport a persones que estan en situació d'atur i que tenen dificultats d'accés al mercat de treball, potenciant la seva autonomia en el procés de recerca de feina.

8

ANNEXOS

ANNEX 1. QÜESTIONARI TELEFÒNIC

A continuació, es mostra el qüestionari telefònic que ha servit com a eina per desenvolupar la recollida d'informació per realitzar l'estudi.

QÜESTIONARI 12È ESTUDI DE L'OBSERVATORI DE VULNERABILITAT

POBRESA INTERMITENT I FRAGILITAT SOCIAL

1. Codi usuari

- Titular
- Parentesc

2. Vol fer l'entrevista?

- Sí
- No vol
- No és l'usuari (telèfon erroni)
- No entén l'idioma
- No, per manca de temps després d'haver iniciat l'enquesta
- Defunció

3. Demarcació

- Barcelona
- Tarragona
- Lleida
- Girona

4. Franja

5. Sexe

- Home
- Dona

6. Edat (valor numèric)

1- AJUDES CREU ROJA (A TOTS)

Necessito ajuda de la Creu Roja

No necessito actualment ajuda de la Creu Roja

1.1. Vostè necessita actualment l'ajuda de la Creu Roja? (en el cas de les persones enquestades a l'estudi anterior, s'informarà que ja els vam trucar fa un any i el que ens van contestar i els ho tornarem a demanar per saber la situació actual)

- 1.1.1. Sí (passa a la p 1.2)
- 1.1.2 No (passa a la p. 1.3)

1.2. Qui contesti la pregunta 1.1 - 1.1.1 Si necessiten actualment l'ajuda de la Creu Roja, indiqueu-ne els motius (seleccionar-ne només 1):

- 1.2.1. Estic/ continuo en situació de precarietat econòmica.
- 1.2.2 L'entrevistat o nucli familiar han perdut la feina el darrer any.
- 1.2.3 Han empitjorat les condicions laborals el darrer any.
- 1.2.4 Canvis en el nucli familiar el darrer any (divorci, separació, fills).
- 1.2.5 L'entrevistat o el nucli familiar han perdut/ reduït la prestació el darrer any.
- 1.2.6 Altres.

1.3. Qui contesti la pregunta 1.1 - 1.1.2 No necessiten actualment l'ajuda de la Creu Roja, indiqueu-ne els motius (i van a bloc 2 – DADES PERSONALS I FAMILIARS):

- 1.3.1 Per haver trobat feina (la persona enquestada o un membre del nucli familiar).
- 1.3.2 Per millora de les condicions laborals (o per haver trobat una feina millor).
- 1.3.3 Està rebent la Renda Garantida de Ciutadania i ja no necessita ajuda de primera necessitat.
- 1.3.4 Reben ajuda d'altres entitats.
- 1.3.5 Reben noves prestacions, principalment la jubilació.
- 1.3.6 Han anat a viure amb altres familiars/amics i ja no necessiten l'ajuda.
- 1.3.7 Han marxat a una altra ciutat / país.
- 1.3.8 Altres situacions (especificar).

1.4. Quin tipus d'ajuda de la Creu Roja rep/ va rebre durant el darrer any? (multiresposta)

- 1.4.1 **Ajudes per a l'atenció urgent a necessitats bàsiques** (kits de suport social, targetes de suport alimentari, aliments frescos, Programa operatiu d'ajuda europea per als més desfavorits, aliments específics per a intoleràncies i al·lèrgies, vestuari d'hivern per a infants, ajudes directes per evitar la pèrdua de l'habitatge, ajudes per satisfer pagaments dels subministraments de la llar, tallers i formacions –economia domèstica, estalvi energètic, suport emocional...)

- 1.4.2.- **Ajudes per a la prevenció de l'exclusió escolar en temps de crisi** (beques menjador, beques secundària, ajudes de retorn a l'escola -material escolar, llibres, equipaments escolars, quotes AMPA...-).
- 1.4.3 - **Ajudes per a l'atenció integral a persones sense llar:** (afavorir la cobertura de necessitats bàsiques -alimentació, higiene...- i alternatives que permetin disminuir l'estada al carrer, promoció de la salut...).
- 1.4.4 **Participació al Programa d'Ocupació:** (itineraris per a dones, itineraris per a joves, Formació per a la ocupació, itineraris per a persones amb dificultats per accedir al mercat laboral...).
- 1.4.5 **Altres** (especificar).

1.5. Als que a la p. 1.4 NO HAN CONTESTAT 1.4.4: La Creu Roja li ha informat dels programes d'ocupació per facilitar la inserció laboral de les persones

- Sí, me n'han informat però no hi estic interessat/da, ja tinc una feina.
- Sí, me n'han informat però no hi estic interessat/da, no busco feina.
- No, no me n'han informat mai i estic interessat/da en tenir la informació perquè estic desocupat/da.
- No, no me n'han informat i estic interessat/da en millorar les meves competències per poder trobar una feina millor.
- Altres: especificar.

2- DADES PERSONALS I FAMILIARS (A TOTS)

2.1. Tipologia de nucli familiar al qual pertany la persona enquestada

- 2.1.1 Parella sense descendència.
- 2.1.2 Parella amb descendència.
- 2.1.3 Mare amb descendència (monoparental).
- 2.1.4 Pare amb descendència (monoparental).
- 2.1.5 Dona que viu sola.
- 2.1.6 Home que viu sol.
- 2.1.7 Família reconstruïda (unió 2 famílies).
- 2.1.8 Altres (especificar).
- 2.1.9 Ns/ Nc.

2.2. Si a la p. 2.1 ha contestat 2.1.3 Mare monoparental, ens pot indicar quina n'és la causa?:

- 2.2.1 Ruptura de la parella (divorci, separació, abandonament de la llar).
- 2.2.2 Mort del cònjuge
- 2.2.3 Absència involuntària (treball en localitats llunyanes, empresonament).
- 2.2.4 Mare soltera (natalitat)
- 2.2.5 Mare adoptiva

2.3. Si a la p.2.1.1 ha contestat 2.2.1. Ruptura de la parella, ens podria indicar quin és el tipus de custòdia acordada per al manteniment i cura dels fills.

- 2.3.1 Custòdia compartida (amb canvis de residència, sense canvi de residència).
- 2.3.2 Custòdia exclusiva de la mare amb règim de visites del pare.
- 2.3.3 Custòdia exclusiva de la mare sense règim de visites del pare.
- 2.3.4 Custòdia distributiva (Hi ha diversos fills en el si del matrimoni, s'acorda que la custòdia d'alguns dels fills sigui exclusiva de la mare i la dels altres fills exclusiva del pare).
- 2.3.5 La custòdia està en procés de resolució (acord mutu o via judicial).
- 2.3.6 Altres (especificar).

2.4. Si a la p.2.2 ha contestat 2.2.1 / 2.2.2, indicar si rep la Prestació compensatòria/ orfanat?

- Sí (especificar)
(valor numèric) : _____ €
- No

2.5. Nombre total de persones que viuen habitualment en el mateix domicili (incloent persona entrevistada). Desplegable de l'1 al 10 i més de 10.

2.6. La persona entrevistada conviu amb (desplegable) columna amb caràcter numèric especificar quants:

Jove/gendre. _____

Net/neta. _____

Cònjuge. _____

Fill/a de 0-3 anys. _____

Fill/a de 4-9 anys. _____

Fill/a de 10-16 anys. _____

Pare. _____

Mare. _____

Germà/ana. _____

Altres familiars. _____

Amics. _____

Altres (posar quina: resposta oberta). _____

3- RENDA GARANTIDA DE CIUTADANIA (A TOTS)

3.4. Coneix vostè què és la Renda Garantida de Ciutadania?

- 3.4.1.Sí, me n'ha informat Serveis Socials.
- 3.4.2.Sí, me n'ha informat la Creu Roja.
- 3.4.3.Sí, me n'he informat pel meu compte.
- 3.4.4. Sí, la conec però no sé/ no puc seguir el circuit per sol·licitar-la.

- 3.4.5.No, no en tinc coneixement però no m'interessa.
- 3.4.6 No, però estic interessat/da en tenir la informació.
- 3.4.7.Altres (especificar).

(Informació per a les operadores: telèfon d'informació gratuït Gencat RGC :900 400 012)

3.5. Si a la pregunta anterior ha contestat Sí (3.4.1;3.4.2;3.4.3), ens podria dir:

- 3.5.1.Ja he realitzat el tràmit de sol·licitud però encara no la rebo.
- 3.5.2.Ja he realitzat el tràmit de sol·licitud i ja la rebo.
- 3.5.3.M'ho va tramitar Serveis Socials però encara no la rebo.
- 3.5.4.No vaig haver de fer cap tràmit, la rebo automàticament (usuari de l'antiga Renda Mínima-Pirimi).
- 3.5.5.Tinc ingressos superiors i no me'n puc beneficiar.
- 3.5.6 La vaig sol·licitar i me la van denegar per superar els ingressos establerts per llei.
- 3.5.7 La vaig sol·licitar i me la van denegar per treballar a jornada completa o parcial.
- 3.5.8 La vaig sol·licitar i me la van denegar per no acreditar la residència continuada i efectiva a Catalunya.
- 3.5.9 La vaig sol·licitar i me la van denegar per tenir béns mobles i béns immobles suficients.
- 3.5.10 La vaig sol·licitar i me la van denegar per estar de baixa voluntària en una feina en els 12 mesos anteriors.
- 3.5.11 La vaig sol·licitar i me la van denegar per cobrar el PNC (jubilació-invalidesa).
- 3.5.12 La vaig sol·licitar i me la van denegar per l'ingrés en un centre de residència de forma permanent (gent gran).
- 3.5.13 La vaig sol·licitar i me la van denegar per altres motius (especificar).
- 3.5.14.No he fet encara el cap tràmit per sol·licitar-la.
- 3.5.15.Altres (especificar).

3.6. Si vostè ja està rebent la RGC (2.5.2/2.5.4), ens podria indicar la quantia econòmica de la prestació? valor numèric) : _____ €

3.7. Li caldria assessorament o acompanyament per part d'alguna entitat en el procés de sol·licitud de la RGC?

- Sí, em caldria acompanyament personalitzat per fer les gestions adients per demanar la prestació.
- Sí, em caldria suport per informació i tràmits online

- Sí, em caldria acompanyament i suport per un tema idiomàtic.
- Sí, totes les anteriors.
- No, no em cal suport ni acompanyament.
- Altres (especificar).

4- DETERMINANTS SOCIOECONÒMICS (A TOTS)

4.1. Ens pot indicar els ingressos mensuals aproximats de la unitat familiar?

- No tenim cap ingrès.
- Tenim un ingrès aproximat de: -----€/mes.
- Ns/ Nc.

4.2. Ens pot indicar la procedència majoritària d'aquests ingressos?:

- Salari.
- Subsidi d'atur.
- Renda Garantida de Ciutadania (antiga renda mínima).
- Prestacions (jubilació, viduitat, dependència, compensatòria...).
- Economia informal.
- Ajuda de familiars.
- Ajuda d'amics/veïns.
- Ajuda de la Creu Roja/ altres entitats.
- No tinc cap ingrès estable i no rebo cap ajuda.
- Altres (posar quina: resposta oberta).
- Ns/ Nc.

4.3. En un mes habitual, com prioritza el pagament de les següents despeses a la seva llar? Ordenar de l'1 al 8 de més a menys importància (l'1 és el més important que s'ha de pagar i el 8 el darrer que paga o es deixa de pagar):

- Lloguer/hipoteca.
- Alimentació.
- Subministrament de llum.
- Subministrament d'aigua.
- Subministrament de gas o gas butà.
- Escola/institut dels fills/es.
- Oci i temps lliure i cultura.
- Despeses salut (medicaments, tractaments...).

4.4. Aproximadament, ens pot indicar l'import que li costa cada despesa següent?

- Lloguer/hipoteca: -----€/mes
- Alimentació-----€/mes
- Subministrament de llum -----€/mes
- Subministrament d'aigua-----€/mes
- Subministrament de gas o gas butà-----€/mes
- Escola/institut dels fills/es-----€/mes

- Oci i temps lliure i cultura-----€/mes
- Despeses salut (medicaments, tractaments..) --€/mes

(Nota metodològica: amb les preguntes 4.1/4.3 i 4.4 podríem saber l'ingrés actual de les famílies, el cost de les despeses principals i la prioritització dels pagaments i contrastar amb la taula d'imports de la RGC per veure diferències i si les famílies podran assumir el total de despeses bàsiques o no)

4.5. Digui'ns si actualment a la seva llar poden

permetre's: Nota metodològica: La població amb privació material severa inclou aquelles persones que tenen unes condicions de vida restringides per la manca de recursos i que no es poden permetre com a mínim quatre dels nou ítems següents:

• Pagar les factures de lloguer, hipoteca.

- Sí
- No

• Mantenir la llar adequadament calenta a l'hivern.

- Sí
- No

• Assumir despeses inesperades.

- Sí
- No

• Menjar carn o les proteïnes necessàries de forma regular.

- Sí
- No

• Disposar de rentadora.

- Sí
- No

• Disposar d'aparell de televisió.

- Sí
- No

• Anar de vacances.

- Sí
- No

• Disposar de cotxe.

- Sí
- No

4.6. En relació a fa 1 any, com diria que està econòmicament:

- He millorat.
- Estic igual.
- He empitjorat.
- Altres: (especificar).

5- DADES INFÀNCIA

5.1. Té vostè fills/es a càrrec en edat escolar? (fins a 16 anys)

- Sí
- No (passa a bloc 5)

5.2. Ha pogut cobrir totes les necessitats actuals de l'escolarització dels seu/s fill/s , filla/es?

- Sí
- No (indicar quines no ha pogut cobrir:_____)

6 -DADES D'OCUPACIÓ LABORAL

6.1. En quina situació es troba actualment? (marcar només 1 opció, la que millor la defineix)

- 6.1.1. Treballant amb contracte laboral a temps complet.
- 6.1.2 Treballant amb contracte laboral a temps parcial.
- 6.1.3 Treballant sense contracte laboral (economia informal).
- 6.1.4 Treballant amb contracte laboral i fent també treballs sense contracte.
- 6.1.5 Soc autònom/a / treball en negoci familiar.
- 6.1.6 Soc autònom però treballa en exclusiva per a una sola empresa
- 6.1.7. Desocupat (Aturat /inscrit o no a l'atur, però buscant feina i disponible per treballar).
- 6.1.8. Estudiant (ni treballant ni buscant feina).
- 6.1.9. Tasques de la llar/família (ni treballant ni buscant feina).
- 6.1.10. Jubilat/da.
- 6.1.11. Prejubilat/da.
- 6.1.12. Incapacitat permanent.
- 6.1.13 Pensionista. (Pensió no contributiva, viduïtat, Pirmi)
- 6.1.14. Altres situacions: (indiqui quina, resposta oberta).

6.2. Respecte a les seves condicions laborals, ens podria dir si en el darrer any (gener-desembre 2018): multiresposta (només els que han contestat a la p.6.1.1/6.1.2/6.1.4 Treballant amb contracte laboral)

• Respecte a la situació contractual:

- Ha empitjorat, el seu contracte laboral ha reduït les hores.
- Ha millorat, el seu contracte laboral ha incrementat el nombre d'hores.
- Ha millorat, m'han fet contracte.
- Ha millorat, he trobat feina.
- Ha millorat. El seu contracte laboral ha passat a ser indefinit.
- No ha canviat la meva situació contractual.
- Altres (especificar).

• Respecte als ingressos salarials:

- Han augmentat els seus ingressos laborals (salari) (en les mateixes condicions contractuales).
- Han augmentat els seus ingressos laborals (salari) (perquè han millorat les condicions contractuales – més hores, augment càrrec professional).

- Han disminuït els seus ingressos laborals (en les mateixes condicions contractuales).
- Han disminuït els seus ingressos laborals (perquè han empitjorat les condicions contractuales).
- Els meus ingressos laborals no han canviat, són els mateixos.
- Altres (especificar).

6.3 Quan fa que té la feina actual? (l'actual feina amb o sense contracte): (només els que a la p.6.1 han contestat 6.1.1/6.1.2/6.1.3/6.1.4)

- 1 mes.
- Fins a 3 mesos.
- De 3 a 6 mesos.
- De 6 a 9 mesos.
- De 9 a 12 mesos.
- Més d'un any.
- Contracte indefinit.
- Altres (especificar).

6.4. Ens podria indicar quants anys ha cotitzat?

(nota metodològica: aquesta processeu creuant amb: Situació laboral i data de naixement, per veure franges d'edat i jubilacions)

- Anys (Indicador numèric 2 dígits):
- No he cotitzat mai.
- Ns/ Nc.

6.5. Té previstes algunes accions per preveure/garantir la seva jubilació?

- Sí – quines (oberta: pla de pensions, estalvis, recerca feina amb contracte per cotitzar, etc..).
- No.
- Altres (especificar).
- Ns/ Nc.

6.6. Indicar el sector laboral en què treballa (només els que han contestat a la p.6.1.1/6.1.2/6.1.3/6.1.4/6.1.5/6.1.6 Treballant amb o sense contracte laboral i autònoms)

- Agricultura.
- Ramaderia.
- Pesca.
- Comerç
- Serveis: obrir desplegable
  - Servei de neteja
  - Cuidadors
  - Seguretat
- Construcció.
- Indústria (tèxtil, automoció, ...).
- Energia.

- Transport.
- Turisme.
- Hosteleria.
- Sanitari.
- Altres (especificar).
- Ns/ Nc.

6.7. Només per a les persones que no estan treballant actualment o estan treballant sense contracte (p. 6.1.3 i 6.1.7), Quants mesos han passat des que va tenir la darrera ocupació amb contracte laboral? (valor numèric fins a 72= 6 anys, ó més de 72). (Nota metodològica: a l'informe de resultats processeu creuant amb l'edat (p.5: Data de naixement i segons gènere p.3)

6.8. Només per a les persones que no estan treballant actualment o estan treballant sense contracte (p. 6.1.3 i 6.1.7), Quan va tenir la darrera entrevista de feina?

- El darrer mes.
- 1 a 2 mesos.
- De 3 a 6 mesos.
- De 6 a 9 mesos.
- De 9 a 12 mesos.
- Més d'un any.
- No busco feina: especificar per què :-----
- Altres (especificar).

6.9. Només per a les persones que treballen actualment (p.6.1 r. 6.1.1/6.1.2/6.1.3/6.1.4/6.1.5/6.1.6), ens pot indicar el que ingressa mensualment pel seu treball? (ingressos totals 1 o més feines de la persona enquestada):

- Menys de 350€.
- Entre 351-710€.
- Entre 710 -800€.
- Entre 801-900€.
- Entre 901-1000€.
- Més de 1000€.
- Ns/Nc.

6.10. A la seva unitat familiar, ens pot indicar quants membres adults treballen? (valor numèric) DESPLEGABLE – AMB CONTRACTE LABORAL (nota metodològica: aquesta processeu creuant amb el total de membres adults de la composició del nucli familiar p.1.3)

- Sí
- No
- Ns/Nc

7-PERCEPCIÓ DE L'ESTAT DE SALUT

7.1. A causa de la seva situació actual, vostè creu que es veu afectada la seva salut? (multi resposta).

- Sí, emocionalment (angoixa, depressió, ansietat, etc.). Sense tractament.
- Sí, emocionalment (angoixa, depressió, ansietat, etc.). En tractament.
- Sí, malalties físiques (dolors musculars, hipertensió, úlcera, etc.). Sense tractament.
- Sí, malalties físiques (dolors musculars, hipertensió, úlcera, etc.). En tractament.
- Altres (indiqueu quina: resposta oberta).
- No, no crec que la meva situació tingui repercussions en la meva salut.
- Ns/ Nc.

7.2. En relació a fa 1 any, vostè diria que el seu estat de salut, com a conseqüència de la crisi:

- Ha millorat.
- Estic igual.
- Ha empitjorat emocionalment.
- Ha empitjorat físicament.
- Ha empitjorat emocional i físicament.
- Altres (especificar).

7.3. En un mes habitual, pot atendre les despeses de la medicació de la seva llar (multiresposta)?

- Sí, tinc una despesa de medicaments/farmaciola i els puc pagar.
- Sí, he de fer front a medicació específica per tractament/s mèdic i el puc pagar.
- No, no puc satisfer el pagament de medicaments / farmaciola.
- No, no puc satisfer el pagament de medicació específica per a tractament mèdic.
- Altres (especificar).

8- ESTRATÈGIES DE SUPERVIVÈNCIA A LA LLAR

Ens pot dir si en el darrer any:

8.1. Han pres mesures per gastar menys energia? (multiresposta)

- Sí, reduint hores de calefacció/A/C.
- Sí, tancant llums.
- Sí, cuinant menys.
- Sí, he canviat a altres mesures més econòmiques (a gas butà, estufes, càmping gas...).
- Sí, he revisat el contracte que tenia i he canviat a una altra tarifa.

- Sí, tinc punxada la llum.
- Sí, he tramitat el Bo Social.
- No
- Ns/Nc

8.2. Han invertit diners per reduir el consum energètic? (multiresposta)

- Sí, he incorporat productes d'estalvi energètic a la llar (bombetes baix consum, burllete, difusors d'aigua, etc.).
- Sí, he realitzat obres per millorar l'aïllament tèrmic (finestres, portes..).
- No.
- Ns/ Nc.

8.3. S'han canviat a un habitatge de lloguer més barata?

- Sí.
- No, no vull.
- No, el cost econòmic que suposa un nou contracte de lloguer no el puc assumir.
- Ns/ Nc.

8.4. Van haver de demanar un préstec no hipotecari que encara estan pagant?

- Sí.
- No
- Ns/ Nc.

8.5. Alguna persona (adult) de la llar ha acceptat alguna feina sense contracte?

- Sí.
- No
- Ns/ Nc.

8.6. PREGUNTA DE RESPOSTA OBERTA (NÚVOL)

Quines necessitats noves que no li estiguem facilitant prou des de la Creu Roja li caldria per millorar el seu dia a dia?

ANNEX 2. MARC REFERENCIAL

Segons els resultats de l'estudi actual, l'indicador econòmic segueix sent el denominador comú, com a variable més influent sobre diversos factors com l'habitatge, la salut i l'alimentació, entre d'altres.

Aquest determina de manera categòrica la recuperació o no de les persones. Situacions de molta fragilitat que fan que sigui molt complicat mantenir de manera continuada aquesta recuperació i determini que la persona s'ensurt definitivament de la situació d'exclusió social, i per contra, es veu abocada, en la majoria dels casos, a situacions d'intermitència, es a dir, que entren i surten de la situació en funció de la seva evolució, principalment degut a la precarietat del mercat laboral.

L'Institut Nacional d'Estadística (INE), seguint la recomanació de l'Oficina d'Estadística Europea (EUROSTAT), considera que una persona està en situació de pobresa persistent si està classificada com a pobre dins de l'últim any i, almenys, en dos dels tres anteriors. Els indicadors de cronificació de la pobresa han de reflectir situacions de pobresa estructural i, per tant, no poden ser considerades les situacions momentànies i circumstancials, com quan una persona perd la feina i està en situació inactiva durant uns mesos i després s'incorpora al mercat laboral.

Tot i això, la cronificació de la pobresa és un procés que es pot revertir de dues maneres. Si milloren els ingressos a causa d'alguna prestació social, es produeix un procés positiu de superació de la pobresa per transferències socials de l'estat, i, si milloren a causa de rendes del treball, es produeix un procés positiu de superació de la pobresa per ingressos del mercat.

D'altra banda, hi ha un altre concepte lligat a la pobresa i que n'és la conseqüència: l'exclusió social. Aquest és un concepte multidimensional que té en compte no només les qüestions de restricció econòmica, sinó l'accés a l'ocupació, a l'educació, la salut, a un habitatge digne i a les dificultats en l'àmbit de les relacions familiars i socials.

Aquests dos conceptes tan lligats tenen dimensions diferents si es tracta d'eradicar la pobresa: s'hauria de pensar en una renda garantida a la població o en una ocupació plena, però si es tracta de l'exclusió social, s'haurien de reforçar els sistemes de protecció social per aconseguir-la.

En l'actualitat han anat sorgint noves formes de pobresa, com els assalariats pobres, motiu pel qual les eines de lluita contra la pobresa han d'abordar tantes mides de creixement econòmic com de benestar social, per ajudar els grups més vulnerables, garantir uns ingressos mínims a tota la població, i garantir l'equitat a l'accés a l'educació, la salut, l'habitatge i els serveis socials. Davant d'aquest context socioeconòmic i els canvis en el sistema de producció, una de les mides que s'està plantejant a

Europa és la necessitat d'una renda garantida com un dret de la ciutadania per frenar aquesta tendència creixent cap a la desigualtat.

La Declaració Universal dels Drets Humans de les Nacions Unides com el Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics i el Pacte Internacional de Drets Econòmics, Socials i Culturals reconeix la necessitat que les persones es vegin "alliberades de la misèria" i, en l'art. 25.1 de la Declaració Universal dels Drets Humans de les Nacions Unides, s'estableix que: "Tota persona té dret a un nivell de vida que assegurï la seva salut, el seu benestar i els de la seva família, especialment quant a l'alimentació, vestit, habitatge, atenció mèdica i als necessaris serveis socials.

A l'estudi actual, s'ha aprofundit en tres conceptes principalment: la pobresa intermitent, l'evolució de l'impacte de la Renda Garantida de Ciutadania d'entre la població atesa per la Creu Roja, i finalment un dels col·lectius que presenta major dificultat de recuperació, les famílies monoparentals amb mares al capdavant.

LA POBRESA INTERMITENT

Nacions Unides defineix la pobresa com "un problema de drets humans que va més allà de la falta d'ingressos i de recursos per garantir uns mitjans de vida sostenible". Actualment a Catalunya, segons dades de l'enquesta de condicions de vida 2018 de l'IDESCAT, la taxa de risc de pobresa de la població se situa en el 21,3%. Els ingressos mitjans nets de les llars catalanes se situen en 32.763€ i en 13.338€ per persona durant l'any 2017.

A l'estudi actual de L'Observatori de la Creu Roja, i dins del marc d'aquesta població en risc de pobresa, hem identificat tres tipus de perfils. En primer lloc, aquells que es troben en un moment de recuperació i que fa 2 anys consecutius que ens manifesten no necessitar l'ajuda de l'entitat per cobrir les necessitats bàsiques de la llar. En un segon lloc, els intermitents, que entren i surten de la situació de pobresa, i, per finalitzar els crònificats. Els conceptes que determinen el tipus de perfil segons la situació de pobresa en la que es troben són: el temps i la superació de la pobresa.

Seguint amb això, un del perfils que destaca en aquest estudi, per l'augment en els últims anys, és el perfil del que hem anomenat pobresa intermitent: el 28,7% dels que han rebut en algun moment ajuda de la Creu Roja en els darrers dos anys es troben en una situació de pobresa intermitent. És a dir, han deixat de necessitar ajuda en algun moment però l'han tornat a necessitar al cap d'1 any. Es caracteritzen per

ser persones que han millorat de manera temporal la seva situació econòmica i laboral però no han pogut recuperar definitivament l'estabilitat necessària per a una total recuperació.

La pobresa intermitent va lligada, sense cap dubte, a l'ocupació, persones que depenen de contractes temporals i condicions salarials molt precàries. Avui en dia es evident que l'ocupació ja no es l'únic instrument necessari per lluitar contra de la pobresa. Les transformacions en les estructures productives i en els mercats laborals són, en les últimes dècades, unes de les causes de l'increment de la pobresa, sobretot en la població en edat de treballar més jove.

L'ocupació precària determina el mercat laboral de avui en dia. Les principals característiques de l'ocupació precària són: una temporalitat curta dels contractes de treball que provoca una inseguretat i fragilitat econòmica al treballador, retribucions salarials molt baixes i insuficients i un augment de la jornada laboral per part del treballador per arribar al salari necessari per poder subsistir. Aquestes característiques laborals augmenten el risc de pobresa i l'exclusió social.

En definitiva, s'ha demostrat la importància que té el mercat laboral en la pobresa poblacional i com afecta l'ocupació de baixa qualitat o precària a la població en edat de treballar. Cal remarcar que les condicions laborals són les que marquen les pautes per poder assegurar la recuperació econòmica, social i emocional de la població.

LA RENDA GARANTIDA DE CIUTADANIA

Què és la RGC?

La RGC és una prestació social de naturalesa econòmica i percepció periòdica que té com a finalitat promoure l'autonomia i la participació activa en la societat de les persones que es troben en una situació de pobresa.

La RGC consta de dos tipus de prestacions econòmiques:

1. Una prestació garantida, no condicionada, subjecta als requisits que estableix la llei.
2. Una prestació complementària d'activació i inserció, condicionada al compromís d'un pla d'inclusió social o d'inserció laboral, el qual té la finalitat de superar les condicions que han dut a necessitar la prestació

Requisits de la RGC2:

- Tenir més de vint-i-tres anys (en alguns casos concrets, més de divuit anys)
- Estar empadronat a Catalunya i acreditar la residència continuada i efectiva dels vint-i-quatre mesos anteriors a la data de prestació de la sol·licitud.
- No disposar d'ingressos, rendes o recursos econòmics mínims durant els sis mesos anteriors a la sol·licitud.
- No treballar, excepte els sol·licitants monoparentals amb feina parcial.
- No disposar de patrimoni més enllà de l'habitatge habitual.
- No ser beneficiari d'una prestació pública o privada de servei residencial permanent de tipus social, sanitari o socio-sanitari, ni estar ingressat en un centre penitenciari en règim ordinari o tancat.
- En cas de rebre una prestació pública o privada de servei residencial permanent, podrà accedir a la RGC si es segueix un pla de treball vinculat a un procés d'emancipació i apoderament amb un pronòstic de sortida no superior a 12 mesos i d'acord amb l'informe dels professionals de treball i suport social al servei residencial.

Import de la RGC :

Els imports de la RGC han anat augmentant de forma progressiva i l'estimació és fins el 2020. Els imports de la taula següent corresponen a la suma de la suma de la prestació garantida i la prestació complementària d'activació i d'inserció, condicionada a la signatura i al compliment d'un pla d'inclusió social o d'inserció laboral.

	2017		2018		2019		2020	
	Import	% IRSC	Import	% IRSC	Import	% IRSC	Import	% IRSC
1 adult	564	85%	604	91%	644	97%	664	100%
2 adults	836	126%	906	135%	966	144%	996	150%
3r membre	909	137%	981	146%	1.041	155%	1.096	165%
4t membre	982	148%	1.056	157%	1.116	166%	1.196	180%
5è membre	1.062	160%	1.131	169%	1.191	178%	1.208	182%

Els imports corresponen a la suma de la prestació garantida i la prestació complementària d'activació i d'inserció.

En el supòsit que només hi hagi un adult, l'import del segon membre és de 75 € a 100 € de forma gradual.

Per a més informació respecte a la Llei, es pot consultar l'enllaç següent:

http://treballiaferssocials.gencat.cat/ca/ambits_tematicos/pobresa_i_inclusio_social/renda_garantida_ciutadania/rendagarantida/_normativa/

¹ http://treballiaferssocials.gencat.cat/ca/ambits_tematicos/pobresa_i_inclusio_social/renda_garantida_ciutadania/rendagarantida/

² http://treballiaferssocials.gencat.cat/web/.content/03ambits_tematicos/06pobresa_i_inclusio_social/RendaGarantidaCiutadania/nou/destacats_laterals/RGC_Checklist_RGC_CAT_07_UnaCara.pdf

³ http://treballiaferssocials.gencat.cat/ca/ambits_tematicos/pobresa_i_inclusio_social/renda_garantida_ciutadania/rendagarantida/_preguntesfrequents/

MONOPARENTALITAT^{4, 5}

En els últims vint anys, a Catalunya, s'ha produït un increment de la formació de llars amb estructures més petites. Aquestes llars, denominades per l'Institut d'Estadística de Catalunya llars monoparentals, estan integrades per un sol progenitor i per un o més fills. La composició d'aquests tipus de llars es deu a una disgregació del matrimoni a causa d'una separació, divorci o la defunció d'un dels membres del matrimoni, mentre que la decisió de ser mare o pare solter és una altra de les causes.

Des de l'any 2001 es constata una progressió ascendent en les llars monoparentals. El nombre de llars monoparentals el 2001 va ser de 248.649, mentre que el 2018 va ser de 323.700, fet que va provocar un augment de quasi 100.000 llars en tan sols vint anys. En l'actualitat, les llars monoparentals representen el 10,48% de les llars catalanes.

D'una altra banda, trobem una clara distinció per gènere en quant als progenitors de les llars monoparentals. El 79,68% de les llars monoparentals estan liderades per mares, mentre que el 20,32% són pares. Un possible motiu d'això, pot ser que les mares solen tenir un paper més actiu en tot el procés de separació i/o divorci de la parella, on és més freqüent que la mare assumeixi la custòdia dels fills. En relació al nombre de fills, la meitat de les famílies monoparentals estan formades per una mare amb un fill i un 25,9% està formada per una mare amb dos o més fills.

Davant d'aquest context social cal fer un incís en la relació entre la monoparentalitat femenina i el risc de pobresa o exclusió social. El 35,3% de les llars monoparentals viuen en situació de pobresa. Tot i que aquesta xifra ha anat disminuint amb els anys, és notablement superior a la de les llars on hi ha dos adults amb fills a càrrec, que es situa en el 22,2%, o a la de les llars en què conviuen dos adults sense fills a càrrec, amb un 11,8%.

Si analitzem aquestes dades podem afirmar que les llars monoparentals són les més empobrides de Catalunya i les que necessiten més suport per acompanyar-les i donar-los suport. Sobre les llars ateses el 2018 per la Creu Roja Catalunya, i enquestades a l'estudi actual, el 21,6% van ser llars monoparentals amb mares al capdavant. A les dificultats econòmiques se li sumen les dificultats socials i emocionals, la soledat, la conciliació familiar i la igualtat de possibilitats, principals lluites de les llars monoparentals.

⁴ http://www.tercersector.cat/sites/www.tercersector.cat/files/dossier_monoparentalitat_femenina_i_pobresa_vdef_0.pdf

⁵ <https://www.idescat.cat/pub/?id=aec&n=275>

ANNEX 3. BIBLIOGRAFIA

ESTUDIS DE L'OBSERVATORI

- **La Creu Roja a Catalunya (Juliol de 2011): 1r estudi de L'Observatori de Vulnerabilitat. L'impacte de la crisi en la infància i les famílies.**
<http://www.slideshare.net/CreuRojaCatalunya/primer-informe-observatori-creu-roja>
- **La Creu Roja a Catalunya (Desembre de 2011): 2n estudi de L'Observatori de Vulnerabilitat. L'ocupació dels col·lectius vulnerables en el marc de la crisi socioeconòmica.**
http://www.slideshare.net/CreuRojaCatalunya/2n-estudi-observatori?from_search=4
- **La Creu Roja a Catalunya (Juny de 2012): 3r estudi de L'Observatori de Vulnerabilitat. L'impacte de la crisi en les persones grans.**
<http://www.slideshare.net/CreuRojaCatalunya/3er-estudi-pdf>
- **La Creu Roja a Catalunya (Gener de 2013): 4t estudi de L'Observatori de Vulnerabilitat. L'impacte de la crisi en la infància i l'entorn escolar.**
<http://www.slideshare.net/CreuRojaCatalunya/4t-estudi-de-lobservatori-de-vulnerabilitat-de-la-creu-roja>
- **La Creu Roja a Catalunya (Juliol de 2013): 5è estudi de L'Observatori de Vulnerabilitat. Habitatge i col·lectius vulnerables.**
<http://www.creuroja.org/AP/SearchResult.aspx?id=139&vle=1438@-@&fld=25253.24767,24793>
- **La Creu Roja a Catalunya (Febrer de 2014): 6è estudi de L'Observatori de Vulnerabilitat. L'impacte de la crisi en les persones majors de 45 anys.**
<http://www.creuroja.org/AP/SearchResult.aspx?id=139&vle=1438@-@&fld=25253.24767,24793>
- **La Creu Roja a Catalunya (Setembre de 2014): 7è estudi de L'Observatori de Vulnerabilitat. L'afectació de la crisi en la salut de les persones.**
<http://www.creuroja.org/AP/SearchResult.aspx?id=139&vle=1438@-@&fld=25253.24767,24793>
- **La Creu Roja a Catalunya (Març de 2015): 8è estudi de L'Observatori de Vulnerabilitat. L'accés de la infància a l'alimentació saludable.**
http://issuu.com/creurojacat/docs/observatori_8e___final/1

- **La Creu Roja a Catalunya (Febrer de 2016): 9è estudi de L'Observatori. Les persones immigrades en situació vulnerable.**
<http://www.creuroja.org/AP/cm/PG243L8/Creu-Roja-Catalunya.aspx>
- **La Creu Roja a Catalunya (Març de 2017): 10è estudi de L'Observatori. La cronificació de la pobresa.**
<http://www.creuroja.org/AP/cm/PG243L8/Creu-Roja-Catalunya.aspx>
- **La Creu Roja a Catalunya (Juny de 2018): 11è ESTUDI DE L'OBSERVATORI. Pobresa intermitent: entre la recuperació i la cronificació**
<http://www.creuroja.org/AP/cm/PG243L8/Creu-Roja-Catalunya.aspx>

ALTRES ENLLAÇOS D'INTERÈS:

- **Adelantado, J. (Coordinador). (2000). "Cambios en el Estado del Bienestar. Políticas sociales y desigualdades en España". Barcelona: Editorial Icaria-UAB.**
<http://www.icariaeditorial.com/libros.php?id=399>
- **Agència Executiva de Sanitat i Consum – AESC- de la UE (2012): "Estudi INEQCITIES, investigació per avaluar les condicions econòmiques, la manca de salut i la mortalitat dels barris de 16 ciutats de la UE"**
<https://www.ucl.ac.uk/ineqcities/>
- **Constitució Espanyola Títol III Art. 96.1 (1978): "Capítol referent a l'adhesió de l'Estat els tractats internacionals i al dret a l'alimentació"**
<https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-1978-31229>
- **De Gaulejac, V. (2008) "Las fuentes de la vergüenza". Buenos Aires: Marmol-Izquierdo Editores.**
<https://www.casadellibro.com/libro-las-fuentes-de-la-verguenza/9789872391737/1232630>
- **Declaració Universal dels Drets Humans (1948): "En relació al dret a la salut, habitatge i salut (art.25.1) i als drets dels immigrants (art.2)"**
<http://www.un.org/es/documents/udhr/>
- **Declaració Universal dels Drets Humans (1948): "Relatiu a l'art. 25.1 Alimentació saludable"**
<http://www.un.org/es/documents/udhr/>
- **Diario Económico Cinco Dias (28/10/2014) "informació referida a la comparativa de despesa en Protecció**

Social i sanitat de l'Estat i la Unió Europea"

http://cincodias.com/cincodias/2014/10/24/economia/1414166543_381094.html http://cincodias.com/cincodias/2014/10/24/graficos/1414165977_031632.html

- **Diario Económico Expansión (2010): "Informació relativa als sectors a on treballen els immigrants i la crisi econòmica"**
<http://www.expansion.com/2010/10/14/empleo/mercado-laboral/1287048168.html>
- **Estat i Protecció Social Vicens Navarro, (2006): "Informació referida al PIB España/despesa pública vs. PIB Europa/despesa pública abans de la crisi econòmica".**
<https://www.google.es/>

ANNEX 4. GLOSSARI

• EN RELACIÓ A L'ECONOMIA I EL TREBALL

Recessió econòmica: fase del cicle econòmic caracteritzada per una disminució de l'activitat econòmica durant un període de temps. Oficialment es considera que existeix una recessió quan la taxa de variació anual del Producte Interior Brut (PIB) es negativa durant dos trimestres consecutius (en comparació amb el mateix trimestre de l'any anterior).

Crisis econòmica: és la fase més depressiva de l'evolució d'un procés econòmic recessiu. Un cicle econòmic té quatre fases: ascens on augmenta l'activitat econòmica fins al cim; descens que és quan cauen els indicadors, recessió quan el descens s'estén més de dos trimestres consecutius i reactivació quan els índexs tornen a pujar i comença l'ascens.

Producte Interior Brut (PIB): és un indicador econòmic que reflexa la producció total de bens i serveis associat a un país durant un determinat període de temps. El PIB és un indicador d'àmbit internacional que te com a objecte valorar l'activitat econòmica i el grau de riquesa de cada país.

Atur estructural: es produeix quan la oferta no és coincident en la demanda, es a dir quan hi ha al mercat més persones buscant feina que llocs de treball disponibles. L'atur estructural és característic d'economies que no aconsegueixen superar les causes que obstrueixen la generació de noves fonts de treball.

Model d'oferta i demanda: és un model macroeconòmic que descriu com els preus varien com a resultat d'un equilibri entre la disponibilitat del producte (oferta) i els desitjos d'adquirir-los d'aquells amb poder adquisitiu (demanda), donant lloc a l'excedent del consumidor i a l'excedent del productor. El Model d'oferta i demanda explica el funcionament d'un mercat competitiu, així com els moviments a les quantitats demandades i ofertes a nivell de mercat.

Protecció social: és el conjunt d'instruments utilitzat per l'Estat amb l'objectiu de promoure i millorar el benestar social.

Precarietat laboral: situació laboral que succeeix quan els ingressos econòmics que es perceben pel treball no cobreixen les necessitats bàsiques d'una persona. La precarietat laboral també està vinculada a la manca de seguretat i garanties pel treballador com les condicions de feina que posen en risc la salut, les jornades laborals que superen el màxim d'hores permeses per la legislació, treballar sense un contracte de treball, etc.

• EN RELACIÓ A LA SALUT

Determinants de la salut: és el conjunt de factors personals, socials, polítics i ambientals que determinen l'estat de salut dels individus i les poblacions. Els principals determinants de la salut són el medi ambient, l'estil de vida, el sistema sanitari i la biologia humana.

Trastorns psicossomàtics: Són els factors psicològics que afecten a l'estat físic, entenent que aquesta divisió 'ment-cos' tant accentuada a la cultura occidental realment no existeix, ja que l'individu està conformat de forma biopsicosocial.

Depressió per desesperança: D'acord amb la teoria de la desesperança, les persones que atribueixen els esdeveniments de la vida que són negatius a causes estables, globals i internes són més propenses a desenvolupar depressió que aquelles persones que no tenen aquest estil atributiu.

En el col·lectiu de persones d'aquest estudi de la Creu Roja, a causa de la internalització de l'estigma que fan les persones que pateixen pobresa, fusionant la seva identitat personal i social amb les circumstàncies que la produeixen, explicant-se a si mateixes com 'jo sóc pobre' en lloc de 'sóc una persona que pateix pobresa'. Aquest canvi atributiu de les situacions contextuais a estats disposicionals interns de l'individu, és un factor de vulnerabilitat per a la depressió, la depressió per desesperança, servint com un factor de perpetuació de la seva identitat, pobresa i patologia, com una construcció pigmaliónica negativa de si mateixos.

Model estrès-vulnerabilitat-factors de protecció:

Aquest model explica les patologies com, vulnerabilitats que generen predisposicions per adquirir diverses infermetats, amb factors de protecció i factors de vulnerabilitat: Ho poso com a referència ja que s'ha vist com la pobresa es un factor de vulnerabilitat per adquirir patologies, tan de forma directa (mala alimentació, pobresa energètica...) com de forma indirecta (depressió per desesperança, internalització de l'estigma de ser pobre, baixada global de les perspectives...).

• EN RELACIÓ ALS SUBMINISTRAMENTS DE L'HABITATGE

Subministraments de l'habitatge: són els serveis d'aigua, llum i gas que té un habitatge.

Pobresa energètica: La pobresa energètica és la incapacitat d'una llar de satisfer una quantitat mínima de serveis de l'energia per a les seves necessitats bàsiques, com mantenir

l'habitatge en unes condicions de climatització adequades per a la salut.

• EN RELACIÓ A L'ALIMENTACIÓ

Alimentació: és un procés que ens acompanya al llarg de la vida; a través del qual obtenim els nutrients i l'energia que permeten cobrir els requeriments de l'organisme.

Hàbits alimentaris: conjunt de conductes adquirides per un individu, per la repetició d'actes relacionats amb la selecció, la preparació i el consum d'aliments. És relacionen principalment amb les característiques social, econòmiques i culturals d'una població o regió determinada.

• EN RELACIÓ A LES AJUDES D'ENTITATS SOCIALS

Ajudes de primera necessitat: són el conjunt d'ajudes que, des d'una entitat pública o social, es donen a les persones que la sol·liciten i es troben en situació d'especial vulnerabilitat. Per exemple, es tracta de kits d'alimentació, kits de roba i kits d'higiene personal.

Beques menjador escolar: Ajuda per cobrir la quota de menjador escolar de nens/es en situació de risc, les famílies dels quals no poden assumir aquesta despesa i no la tenen completament coberta per beques públiques. Es pretén que aquests tinguin almenys un àpat al dia de qualitat i saludable.

Kit de suport social: són ajudes de primera necessitat que la Creu Roja dona a famílies que ho sol·licitin i que es trobin en situació de vulnerabilitat. Es tracta de kits d'alimentació, kits de roba o kits d'higiene personal.

Targetes de suport alimentari: Projecte de l'Aliança Humanitària per a l'Alimentació Infantil de Creu Roja que consisteix en distribuir targetes de prepagament entre famílies en situació vulnerable perquè puguin comprar aliments per als seus fills/es en comerços de proximitat, de forma normalitzada. Fins ara, aquestes targetes s'han distribuït durant els períodes de vacances escolars, per complementar les beques de menjador que la Creu Roja ja proporciona durant la resta del curs.

• ALTRES

Atur estacional: desocupació estacional és un període de temps en què les persones que treballen són acomiadats, o no es consideren demandants d'ocupació. Habitualment succeeix quan una empresa ha acabat la temporada alta. (<http://www.internetdict.com/ca/answers/what-is-seasonal-unemployment.html>)

Cost d'oportunitat: cost real de qualsevol cosa, es a dir, allò al que s'ha de renunciar per a obtenir-la.

Drets inalienables⁶: Drets fonamentals que no es poden negar a ningú sota cap concepte. Drets que gaudeixen les persones pel simple fet d'existir. Són els drets que es configuren sota les necessitats bàsiques fonamentals, intransferibles i formen part de l'essència dels humans.

Esferes d'activitat⁷: són un concepte analític que fan referència a les regions socials, sostingudes i definides en el vincle entre els fenòmens macro-socials i micro-socials, que structuren les societats reestructurant-se contínuament a partir de les pràctiques quotidianes. Les esferes són quatre: l'esfera domestic-familiar, que opera en base a una determinada socialització de relacions de dependència familiars, generant identitats de sexe; l'esfera estatal, centrada en l'organització de la desigualtat social, i la seva contribució es fonamental en el conflicte distributiu (impostos, legislació econòmica, pressupostos, polítiques públiques, etc.) i en la reproducció simbòlica de jerarquies socials; l'esfera mercantil, que jerarquiza les relacions socials segons la capacitat de vendre o comprar mercaderies, a més d'irradiar un procés general de mercantilització de les relacions socials que resulta clau per a entendre la política social; i l'esfera relacional, composta per les accions socials supraindividuals que canalitzen els interessos i les necessitats (no només materials) de les persones, mitjançant diferents grups socials distribuïts en associacions formals i en grups comunitaris (informals).

Entre les esferes existeixen fronteres difuses i complexes relacions entre elles. Aquestes no han d'entendre's tant com llocs "físics", sinó més aviat com una complexitat d'institucions i mecanismes de coordinació de l'acció social.

Llars amb molt poca intensitat de treball: llars compostes per persones que els seus membres adults treballen menys del 20% del seu potencial laboral total durant l'any anterior. <http://www.idescat.cat/economia/inec?tc=7&id=8511&lang=es>

Llindar de pobresa: el llindar de la pobresa a Catalunya l'any 2016 és, aproximadament, de 9600€/l'any. Un valor molt semblant al màxim de 14 pagues mensuals del SMI, que l'any 2017 es de 707€/mes.

Necessitats bàsiques fonamentals⁸: són finites, poques i classificables. A més les necessitats humanes fonamentals són les mateixes en totes les cultures i en tots els períodes històrics. El que canvia, a través del temps i de les cultures, són la manera o els mitjans utilitzats per a la satisfacció de les necessitats.

Les necessitats fonamentals són: subsistència (salut, alimentació, etc.), protecció (sistemes de seguretat i prevenció, habitatge, etc.), afecte (família, amistats, privadesa, etc.) enteniment (educació, comunicació, etc.), participació (drets, responsabilitats, treball, etc.), oci (jocs, espectacles) creació (habilitats, destreses), identitat (grups de referència, sexualitat, valors), llibertat (igualtat de drets).

La relació de satisfacció/insatisfacció de les diverses necessitats, es el que explica que la pobresa sigui una conseqüència multi-causal i que, per tant, haguem de parlar de la transició de la pobresa a les pobreses.

Xoc de desocupació: es dona en aquells casos de llarga duració, on la persona es veu sense ànims de trobar-se de nou incorporada en el món laboral, on es reflexa un estat d'apatia on la persona arriba al seu estat més baix d'autoestima.

Trampa de pobresa: és un concepte de l'economia que explica com es pot potenciar la pobresa i, alhora, generar pobresa de la pobresa. És un mecanisme auto-mantingut que provoca que la pobresa persisteixi. Si aquesta persisteix de generació en generació, la trampa comença a auto-perpetuar-se si no es prenen les mesures adients per a trencar aquest cercle.

https://es.wikipedia.org/wiki/Trampa_de_la_pobreza

Mediana: és el punt mig. Representa el valor de la variable de posició central en un conjunt de dades ordenades.

⁶ Max-Neef, M.; Elizalde, A.; Hopenhayn, M., (1986) Desarrollo a Escala Humana. Una opción para el futuro. Santiago de Chile: Cepaur, Fundación Dag Hammarskjöld.

⁷ Adelantado, J. (Coordinador). (2000): Cambios en el Estado del Bienestar. Políticas sociales y desigualdades en España. Barcelona: Editorial Icaria-UAB.

⁸ Max-Neef, M.; Elizalde, A.; Hopenhayn, M., (1986) Desarrollo a Escala Humana. Una opción para el futuro. Santiago de Chile: Cepaur, Fundación Dag Hammarskjöld.

EIS 7 PRINCIPIS FONAMENTALS

HUMANITAT

EL Moviment Internacional de la Creu Roja i de la Mitja Lluna Roja s'ha creat per la preocupació de prestar auxili, sense discriminació, a tots els ferits als camps de batalla, s'esforça, sota el seu aspecte internacional i nacional, a prevenir i alleujar el patiment de l'ésser humà en totes les circumstàncies. Tendeix a protegir la vida i la salut, així com a fer respectar la persona humana. Afavoreix la comprensió mútua, l'amistat, la cooperació i una pau duradora entre tots els pobles.

IMPARCIALITAT

No fa cap distinció per nacionalitat, raça, religió, condició social o credo polític. Es dedica únicament a socórrer els individus en proporció amb el seu patiment, posant remei a les seves necessitats i donant prioritat a les més urgents.

NEUTRALITAT

Amb la finalitat de conservar la confiança de tothom, el Moviment s'absté en tot moment de prendre part en les hostilitats i en les controvèrsies d'ordre polític, racial, religiós o ideològic.

INDEPENDÈNCIA

El Moviment és independent. És auxiliar dels poders públics en les seves activitats humanitàries, activitats que estan sotmeses a la legislació que regeix en els països respectius, no obstant això, les societats nacionals han de conservar una autonomia que els permeti actuar sempre d'acord amb els principis del Moviment.

VOLUNTARIAT

És una institució de socors voluntari i de caràcter desinteressat.

UNITAT

A cada país només pot existir una Societat de la Creu Roja o de la Mitja Lluna Roja, que ha de ser accessible a tothom i ha d'estendre la seva acció humanitària a la totalitat del territori.

UNIVERSALITAT

El Moviment Internacional de la Creu Roja i de la Mitja Lluna Roja, en el si del qual totes les societats tenen els mateixos drets i el deure d'ajudar-se mútuament, és universal.

www.creuroja.org 902 22 22 92

#CronificacióPobresa

Humanitat Imparcialitat Neutralitat Independència Voluntariat Unitat Universalitat